

Taxa postala
plátitá in num
No. 30523/1934

Szerkesztőség
és kiadóhiva-
tal: Cluj, Str.
Baron L. Pop

10. Telefon: 18-60. Előfizetési árak:
Havonta 110, negyedévre 320, fél-
évre 600, egészévre 1200 lej. Kül-
földre: Havonta 2, negyedévre 6,
félévre 12, egészévre 20 dollár. —
Hirdetések díjszabása szerint. — Az
„UJ KELET” a transilvaniai és
bánáti zsidóság egyetlen napilap-
ja. Cikkeink utánnomását csak a
forrás megjelölésével engedjük meg.

UJ KELET

ZSIDÓ NAPILAP

Director-Főszer-
kesztő: Dr. Mar-
ton Ernő, Ra-
dóczy Ferenc, Adminisztrátor
delegat si girant Responsabil-Felelős
igazgató: Schwartz Endre, Proprie-
tar-tulajdonos: Fraternitas S. A. R.
de Editură, Registrul publicațiilor
periodice No. 43, Dos. 889. 1938.
Tribunalul Cluj, Secția III.

Szombát, augusztus 12.
1939—5699. Av. 27.
XXII. évfolyam, 180. szám.

Ára 5 lej

Nem változott a helyzet Foerster danzigi beszéde nyomán

Ha Hitler nem foglalja el Prágát, ma már Danzig az övé volna — írja egy francia lap. Budapest cáfolja a német-magyar katonai szövetség híréit

Moszkvában megkezdődtek az angol-francia-orosz katonai tanácskozások

Az a „spontán” demonstráció, amelyet csütörtök este Danzigban a Langmark tere rendeztek, beszédes bizonyítéka annak, hogy a Harmadik Birodalom mily nemesen viseli el Lengyelország nyugalmát és hogy mily lázasan keresi az ürügyet annak, hogy Danzig keretében „lengyel kihívásról” beszélhessenek. Csehország megszállása után a népek önrendelkezési jogáról szóló tételek, amelyet Hitler oly döntő sikerrel képviselt Ausztriában, a szünetvidék és Memel meghódításánál, alig van már több rezonanciája. Ami az „érett” illeti, erre a lengyelek a szabad város esetében nyilvánvalóan több joggal hivatkoznak. A történelmi jogok kérdése vitás, mert a németekkel ellentétben, akik szerint Danzig 800 éven át mindig német város volt, — a lengyelek azt állítják, hogy az utóbbi 400 évből háromszázán át a lengyelek voltak a város urai.

politikai nevezetesség volt csütörtök esti beszédével. Az időpont nyitvamaradt, részben mert a bizonytalanság fokozása hozzátartozik a Nervenkrise lényegéhez, részben pedig és főleg mert talán maga a német politika vezetője sem tudja e pillanatban, mikor és hogyan fogja majd likvidálni ezt az egyre bonyolultabb, egyre veszedelmesebbé váló problémát.

Igy azután Foerster beszéde után is változatlan a helyzet a danzigi fronton. A birodalom ismét kinyilvánította Danzig bekebelezése iránti akaratát, — ezt azonban már Foersternél jelentékenyebb személyiségek szájából tudta a világ. A szabadváros sorsát változatlanul az fogja meghatározni, hogy a most folyó politikai-diplomáciai előcsatározásokban — amelyeknek egyik etappja volt a csütörtök esti demonstráció, — ki bírja jobban idegekkel és a döntő pillanatban Németország vezetői meg lesznek-e győződve a

demokrata front mindenre kész elhatározott-ságáról.

Annak a trükknek: a német tétel igazságát angol és francia idézetekkel alátámasztani — aligha lesz meg a remélt hatása. Elsősorban is ezek a vélemények még a München megelőző korszakból származnak és intenciójuk éppen az volt, hogy kivége a versaillesi igazságtalanságokra hivatkozó hiper-nacionalista propaganda mérgefogát. Másodsorban hogyan adjon hitelt a német nép a „bekerítésről” szóló legendának, ha az őket bekerítő angolok és franciák ilyen németbarát magatartásra képesek. Harmadsorban az idézetek nyilvánvaló célja az volt, hogy a lengyeleket megingassa az angol és francia garanciába vetett hitükben és éket verjen közzéjük. Ennek azonban a jelek szerint nincs tulzott jelentősége. Smigly Rydz marsall kijelentette volt, hogy Lengyelország megverekezik Danzigért, még akkor is, ha egyedül marad.

Nyugodt visszhangra talált a beszéd

Párizs, augusztus 11. A világsajtót közelebbről foglalkoztatja Foerster beszéde. A francia sajtó nem tulajdonít a demonstrációnak tulzott jelentőséget és ugyan így reagál az angol, az amerikai és főleg a lengyel sajtó is. Csak a német lapok igyekeznek nagy eseményt látni Foerster beszédében, annak bizonyítékát, hogy a danzigiak a birodalomhoz akarnak tartozni.

A francia sajtó kommentárjai

A Figaro így ír: A beszéd heves volt, de nem lépte túl azon szónoki megnyilatkozások keretét, amehé a nemzeti szocialista vezetők hozzászoktattak bennünket. Varsóban azzal a csodálatos nyugalommal fogadták, aminek Lengyelország bizonyosságát szolgáltatta a válság kezdete óta. Európa és az emberiség befolyásáról van szó. A népek idegrendszerét akarják lerombolni. Minden nap ugyanazt ismétlik, hogy hihetővé próbálják tenni. Szerencsére ezek a mesterkedések többé nem fognak. Tul jól ismerjük az eljárást.

Petit Journal: Nagy megfélemlítési kampány kezdődik, közülünk senkit sem fog megfélemlíteni mert már el voltunk ké szülvé rá.

Excelsior: A beszéd Németország ingadozását bizonyítja és arra mutat, hogy a Reich a súlyos felelősség miatt kellemetlen helyzetben van. Nyilvánvaló, hogy a Führer gondolkodási időt vett magának.

L'Ordre: Ha Hitler március 15-én nem járt volna el úgy, ahogyan tette, igen valószínű, hogy Danzig visszatérése a Birodalomba — bármilyen súlyos következmények árán is — megtörtént volna. Felborítva a müncheni megegyezést és megszegve adott szavát, Hitler bebizonyította, melyek az igazi szándékai.

Magánszemély beszélt csütörtökön

Varsó, augusztus 11. A PAT hírszolgálati iroda jelenti: Lengyel politikai körökben nem tulajdonítanak túl nagy fontosságot Foerster beszédének. Ugy tekintik, hogy az magánszemélytől származik, mert Foerster nem tölt be semmilyen hivatalt a szabadvárosban. E körök szerint Foerster beszéde belső használatra szült. Bátorságot akart kelteni Danzig lakóiban, akik ujabban ag-

gódának annak lehetőségétől, hogy áldozatai lehetnek egy olyan eljárásnak, amelynek ki-számíthatatlan következményei lennének.

Egyébként Foerster beszéde semmi újat nem tartalmaz. A szónok azokat az érveket sorolta fel, amiket a német propaganda annyiszor ismételt s amelyekből kitűnik, hogy Németországot kevésbé érdekli Danzig sorsa, mint inkább a kelet-európai térkép megváltoztatása. Foerster a német sajtó befolyása alatt vette magának a bátorságot, hogy Rydz Smigly marsall 1931-ben mondott állítólagos beszédére hivatkozzék, amit lengyel körök megcáfoltak, mert az sohasem hangzott el. Ha Foerster minden állítása ilyen igaz, akkor tudni lehet, milyen értéket kell azoknak tulajdonítani.

Washingtoni visszhang

Washington, augusztus 11. Politikai körök szerint Foerster beszéde semmi újat nem hozott, tehát az európai országok továbbra is riadókészültségben maradnak. Az a tény, hogy Foerster nem állapította meg a csatlakozás időpontját, nem elég ok annak feltételezésére, hogy Németország a tárgyalások utját fogja választani.

Véres incidens a lengyel-német határon

Varsó, augusztus 11. Hivatalos jelentés arról számol be, hogy az elmúlt éjszaka folyamán a lengyel-sziléziai határon agyonlőtték egy német nemzetiségű egyént. A lengyel határőrség megállásra szólított fel három németet, akik illegális úton lépték át a határt. Ezek, ahelyett, hogy eleget tettek volna a felszólításnak, futásnak eredtek. A lengyel határőrség a menekülők után tüzelt. A golyók a három német közül egyet megölték. Futás közben a három német 12 revolvert és hozzávaló 500 töltényt dobott el lengyel területen.

Varsó, augusztus 11. (Rador). Beck külügyminiszter fogadta a francia és angol nagyköveteket, Arciszewski államtitkár pedig az orosz nagykövetet és a német ügyvivőt.

Míról tárgyal Ciano és Ribbentrop?

Párizs, augusztus 11. A salzburgi Ribbentrop-Ciano találkozást nagy érdeklődéssel figyelik a francia fővárosban. Párizsi politikai körök véleménye szerint a tengely két külügyminisztere elsősorban a danzigi kér-

(Folytatása a 8-ik oldalon)

VILÁG TUKRE

A XXI. cionista kongresszus feladatai és céljai

Írta: dr. MAYER EBNER

A XXI. cionista kongresszus a zsidó történelem legsúlyosabb korszakába esik és olyan politikai krízis kellős közepére amilyent a háboru utáni cionizmus még nem élt át. Ez a krízis kérdésessé teszi cionista jövőnkét, minthogy azonban zsidónak lenni optimista életfelfogást is jelent, mi cionisták soha bizodalunkat és hitünket nem veszítjük el sem az igazságban, sem pedig nagy ügyünk eredményében.

Rendszerint a dolgok nem jönnek úgy, ahogy azokat reméljük, de olyan rosszul sem, ahogy azoktól félnék. Az élet hasonlatos a víz folyásához, amely minden akadályon keresztül pályát tör, ha nem is mindenkor egyenes pályát. Ma én még nagyobb mértékben hiszek a sikerben, mint 42 évvel ezelőtt, az első cionista kongresszus idején. Mert a balszerencse, amely bennünket elért, csupán a pillanatnyi világ politikai konjunktura következménye, amely holnap, vagy hónapok múlva, de mindenesetre néhány esztendő múltán a javunkra meg fog változni.

A XXI. cionista kongresszusnak állást kell foglalnia korunk eseményeihez és óvakodnia kell sorsdöntő hibáktól, nehogy eljátszuk jövőnkét. Azok közé számítom magam, akik elismerik, hogy sorsunk a brit impériummal van összekötve és hogy a legujabb brit-ellenes Palesztina-politikánk jogos harcában nem szabad tőlünk a célon, nehogy magunk ellen zudítsuk az illetékes közvéleményt Angliában. A kongresszus kell, hogy ünneplőlegesen tiltakozék a kormány Palesztina-politika ellen.

Mi harcolni akarunk ellene, de nem a zsidó ellentorror fértő módszerével hanem a gyöngék gyűverével, amelyeknek amennyiben az erkölcs törvényeire hivatkoznak, végeredményében mégis győzedelmeskedniük kell. Hiszen még ma is a kanibálok és troglodyták vízvízön előtti fokán állanánk, ha az emberiség nem ismerne a barbarizmusból az emberi nemesség felé való feltörekvést. Bennünket nem téveszthet meg napjaink szembeötlő barbarizmusa annyira, hogy ne hinnénk a haladás végső győzelmében.

II.

A XXI. cionista kongresszus nem állhat meg a Palesztina-probléma mellett. A diaszpóra borzalmas zsidóinsége hataározott állásfoglalásra kényszerít bennünket. Nincs a világ zsidó szervezete között magasabb autoritás, mint a cionista kongresszus. Az 1936-os zsidó világkongresszus csak kísérlet volt, de tökéletességre viheti, ha mi cionisták kötelezzük legjobb férfiainkat, hogy a világkongresszus keretei között a diaszpóra zsidóságáért ugyanolyan odaadással dolgozzanak, ahogy egy emberöltő óta mi dolgozunk a zsidó Palesztináért. A diaszpóra zsidóságának sürgős szüksége van olyan vezetésre, amelynek feladata lenne az összes nagy szervezeteket egyetlen testületbe tömöríteni. A zsidó vándorlás problémája az egész világot érdekli, olyan kérdés, amelynek megoldását nem engedhetjük át sem a véletlennek, sem pedig ellenfeleink rosszsindulatának, de ép oly kevésbé a bornirt zsidó különcökés tehetlenségének. A mai zsidó világvándorlás problémája kell, hogy egyik legfontosabb programpontja legyen a mi kongresszusunknak.

Sajnálatos, hogy a kongresszus, mint parlamenthez hasonló testület alig két hé-

VSZTUS 11.

K

sdája
EN
NTAL
ATEGORIÁBAN
AGE

k közül 3326 új-
szerint az ara-
lenségét kellett.
Jewish Agency
se volt a törvé-
ak.
kozik a főmufti;
z Al Jahni című
ól a Líbanonban
ki cáfolja, mint-
dala transzjordá-
aspirálna. Nem
ám lenni, csupán
világ szolgálója
a főmufti.

stiben
vár

chnabel-féle helyi
amán tűz pusztí-
tásokat okozott, a
tűz oka az egyik
ttája volt, amely

s be-
ztattak le

10. A rendőrség
et tartóztatott le,
tra szállni Haifa
ültek fűzőruhába
ekeztek megköze-
ség éppen partra-
a menekülteket,
re kísérték.

herénylet
goga ellen

nyitriai zsinagóga
pokolgépes me-
A pokolgép azon-
nt fel. Szemtanuk
épet autón szállí-
gyének ugyancsak
lyról.

zölevél
ty ellen

A törvényszék a
k megsértéséért
Károlyi Mihály,
alom volt minisz-
negyedik körözöle-
asonló okból kifo-

s a Fel-
n

Horthy Miklós
esége Gödöllőről a

ület kirándulást
egyszamosi völgyöm
a Béli-sziklához.
ó órákor, bővebben
tti cukrászdában.
vezetőség. Vezető

és Lapkiadó R. T.
aron L. Pop 10.
-60.

PRMAT

big tanácskozik, ugy. hogy bizonyára a fontos kérdések csak zárt ajtók mögött lesznek tárgyalhatók, vagy talán egyáltalában nem kerülnek megvitatás alá.

III.

Az utóbbi tíz év minden kongresszusán panaszkodtak el, hogy a kongresszus semmiképpen sem tükrözteti vissza a nép helyzetét. Az ugynevezett sékel-választójog meghamisítja a zsidókról alkotott képet. Valamikor a sékel a világszemlélet és elvek hűségese kifejezése volt és a sékellel Cionhoz való elkötelezettségünket dokumentáltuk. Messzire vezetne, ha a sékel választójoggal kapcsolatos fogyasztósságokat itt letárgyalnók, Cionista körökben jól ismerik a hibákat.

Különösen tiltakozunk a palesztinaiaknak adott plurális választói jog ellen. Az első országfoglalás idejében, a chalu-pionerek korában, akik halálmegegyezéssel harcoltak, még indokolt volt, hogy 1500 palesztinai sékelfizetőt 3000 diaszporabeli sékelfizetővel egyenjogúvá tettünk. Ma azonban Erec Jiszraelt előzönlöttek a gálut-zsidók, akik ezt a privilégiumot nem érdemlik meg és én jöllehet egyéni szimpatizálók baloldali chaverjeink munka buzgalmaival — mégis elene vagyok, hogy a klál-cionisták és a mizrachisták, akik a nép túlnyomó többségét alkotják, a kongresszuson a jól megszervezett baloldaliak részéről háttérbe szorított kisebbség legyenek. A politikailag okos baloldaliak, ha a jelek nem csalnak, bele fognak egyezni a választási reformba. Eszerint ne legyen minden további nélkül választójog a sékelfizetőknél. Hanem csakis olyanoknak, akik legalább is két év óta egy cionista országrészi szervezetbe be vannak iratkozva.

IV.

Mint hogy a brit bevándorlási tilalomnak 1939 októbertől 1940 márciusig való komoly fenntartásában nem hiszek, a kongresszus foglalkozni fog a nemis alija-kérdésekkel. A gondolat a levegőben van, hogy a Szochnut (a Cionista Világexekutívé) a certifikátok egyéni kiadásának jogát követelje a kapitalisták számára is. A Cionhoz való hazatérés nem lehet a plutokráciának előjoga. A jobboldaliak nem hallgattak Herzlre, nem követték hívását. A szegények követték őt, jogos tehát, hogy a mi szent mártírjaink előjogai azoknak jusson, akik hittek Cionban, ugyanakkor, amikor mindenki kigunyolt bennünket. Azok jönnek, akik jövendelmük és vagyonuk arányában áldoznak Cion ujjáépítéséért.

A kongresszus ünnepélyesen kell, hogy kezdje az állásfoglalását a mandatárius hatalommal szemben és tiltakoznia kell ama kísérlet ellen, hogy a Balfour-deklaráció megsemmisíttessék. Foglalkoznia kell továbbá az ellentállásnak különböző oldalokról javasolt módszereivel. Hozzáteszem, hogy én, mint az Aktions Komité virilistája, minden effektív ellentállás ellen vagyok, mert tudom, hogy a mandatárius hatalommal szemben amugy is tehetetlenek vagyunk. A passzív rezisztenciától nem ígerek magamnak eredményt és az indiai non cooperation példáját a magunk számára elhibáztottnak tartom.

Amit egy 300 millió népi a számszerűen gyöngébb brit kisebbséggel tehet, azt mi akik még Erec Jiszraélben is kisebbségben vagyunk, nem engedhetjük meg magunknak. A mandatárius hatalom olyan erős, hogy a mi negatív non cooperation módszereinkkel csak árthatnánk magunknak, sőt hitem szerint a gazdasági összeomlás előidézői lehetnénk.

Számunkra csak a harc erkölcsi módszerei és az ígéretekkel szemben való hűség követelése marad.

Ez a módszer pedig nem kilátástalan, minthogy az angol közvélemény a Balfour-deklarációnak szószentri és szelleme szerint való teljesítés mellett áll. A többi keresztény világ is érdekelve van egy zsidó közösségi életnek Palesztinában való felépítés tekintetében. Palesztinára nekik is szükségük van a zsidó kivándorló tömegek miatt.

V.

A kongresszus ritka egyöntetűséggel fog nyilatkozni a zsidó részről megnyilatkozó terror ellen. Amit a világ az araboknak még megbocsát, azt tőlünk a legnagyobb mértékben rossz néven veszi. A zsidó terror a belülről széjjelforgácsolt ara-

bokat egyetlen ellenséges táborba tömöríti és olyan mérsárlásra vezethet, amitől a világ utálattal fordul el. A zsidó terror sirásója lehet a cionizmusnak és a zsidó reménységeknek.

VI.

A kongresszus kell, hogy megmaradjon az ő eddigi ujjáépítő módszereiben és küzdeni fog olyan aliáért (bevándorlásért), amely hozzáigazodik a zsidó nyomorhoz és az ország felvevő képességéhez. A kongresszus appellálni fog a zsidó világhoz és a zsidóktól kettőzött erőfeszítést és áldozatot fog követelni, hogy új telepeket teremthessen és gondoskodhassék különösen

Palesztina

„AGENT PROVOCATEUR“-NEK NEVEZI A GYARMATUGYI MINISZTERT AZ ANGOL PRO PALESZTINA-BIZOTTSÁG LAPJA. Az angol Pro Palesztina-bizottság lapjában, a „Palesztina“-ban vezéreltek jelent meg, amely többek között ezeket tartalmazza:

— A civilizált hatalmak természetes kötelessége, hogy harcoljanak a zsidó menekültek letelepítéséért a világ különböző néptelen területein, amelyeknek javarésze az angol birodalom határai között fekszik. Am tudni kell, hogy ezek a telepítések legfeljebb függetlel lehetnek a palesztinai nemzeti otthonnak. Súlyos tévedést követ el az, aki az ilyen telepítésekben a palesztinai építő munka pótlékát kívánja látni. Továbbá: ha az ilyen telepítés angol Guayanában, vagy a birodalom valamely más részében lehetségesnek mutatkozna, akkor is alapos előkészítőmunkának kell az megelőzése. Ehhez a munkához néhány esztendő kitarítása szükséges. Az a háromezer férfi, nő és gyermek, akiknek egy részét jelenleg a beyruthi ldkötöben tartják zár alatt és másrésziük régi tehergőzösökön bolyong a tengeren, csak Palesztinában telepehető le. Palesztina ma a zsidó-kérdés megoldásának egyetlen komoly lehetősége. Így tehát az a politika, amelynek felelősségét a gyarmatügyi miniszter vállalta, ezt az egyetlen nyitott kaput is bezárja.

Közismert dolog, hogy az illegális bevándorlást nem lehet megszüntetni. Azáltal, hogy a gyarmatügyi miniszter felhasználta az illegális bevándorlást a legális betiltására, hosszabb időre véget vetett annak a lehetőségnek, hogy a bevándorlókat megváltassák és eredményes kiképző tevékenységet folytassanak.

Fouché óta és már sokkal előtte valószínűleg, az agent provocateurokat az államrendőrség tagjai közé sorolják. Angliában megvetéssel kezelik ezt a fajta. A gyarmatügyi minisztérium legutóbbi rendelkezései megerősítik azt a feltételezést, hogy ez esetben maga Macdonald vette át az agent provocateur szerepét. A törvénytelenség bizonyos kétes előnyeiért feláldozta a törvényeséget.

A JUGOSZLAV-PALESZTINAI KERESKEDELMİ KAPCSOLATOK. 1939 első felében 8 és félmillió dinár értékű árut szállítottak Jugoszláviából Palesztinába. Az exportált áruk közül az első helyet a faáru foglalja el. Ugyanezen időszak alatt Jugoszlávia 4 millió dinár értékű árut vásárolt Palesztinából, elsősorban narancsot.

VIZREBOCSATOTTÁK A CHAIM ARLOZOROFF NEVÉT VESELO UJ ZSIDO ISKOLAHAJOT. A Hapoel tengerészeti osztályának „Chaim Arlosoroff“ nevű iskolahajóját a napokban ünnepélyes keretek között bocsátották vízre. Az ünnepségen a kormány, a Jewish Agency és a Hiszdruth Haovdim képviselőin kívül megjelent Arlosoroff özvegye és gyermeke is.

Az „Avinoam Jellin“ iskolahajó a napokban tért vissza sziriai utjáról Haifába. A kormány értesítette a zsidó Jacht-klubot, hogy előzetes rendőri engedély nélkül tilos a hajózás a Jarkon folyón, valamint a nyílt tengeren.

AZ ARABOK TÖBBSÉGET KÖVETELNEK A JERUZSALEMI VÁROSI TANÁCSBAN. Az „Al Jidat“ arab lap jelenti: A jeruzsálemi városi tanács arab tagjai memorandumot nyújtottak át a kormánynak, melyben követelik egy hetedik arab városi tanácsos kinevezését.

Abban az esetben, ha a kormány eleget tesz az arabok kívánásának, ezek többséget fognak alkotni a városi tanácsban belül. Ez időszerint a tanács hat arab és hat zsidó tanácsosból tevődik össze, annak ellenére, hogy az arabok csupán a város lakosságának egyharmadát alkotják.

a telepek katonai biztonsága tekintetében. Ugy vélem, nincs messze a nap, amikor az egyre megerősödő jisuv saját határain belül kikiálthatja a zsidó államot a keresztény világ jóindulatu semlegessége, a man datárius hatalom hozzájárulása mellett és valószínűleg az arabság ellentállása nélkül. Az arabok annál inkább is hozzá járulnak majd a befejezett tényekhez, mint-hogy a mi katonailag nevelt ifjuságunk a harcoss cionizmus eme utolsó akciójának nyomtatékot tud majd adni.

VII.

A kongresszus nagy többsége bizonyára Chaim Weizmannak bizalmat fog szavaz-

A világ egy márkáját sem lehet összehasonlítani a

Vermouth Branca készítménnyel.

ni, mert heroikusan harcolt és maradték nélkül teljesítette kötelességét és mert a pillanatnyi balszerencse nem a mi hibánkban, hanem a politikai konjunkturában rejlik. Félvilág ellen harcolni nem állott hatalmában és mi nem is bíztuk meg ezzel. A kongresszus az ő többségében választ ad majd az okvetetlenkedőknek és a mindent jobban tudóknak.

A Zsidó Távíratí Iroda Jelenti:

150 BEVANDORLÁSI ENGEDELYT ADTAK KI A PROTEKTORATUSBELI ZSIDÓ DIÁKOK RÉSZÉRE. A prágai Palesztina hivatal értesítették, hogy a kormány 150 bevándorlási engedélyt adott ki a kárpátaljai, valamint a protektorátusbeli zsidó diákok részére. Ebből a certifikát-kvótából 35 a Héber Egyetem, 28 a Hauser konzervatórium, 10 a Böceal szépművészeti iskola diákjainak bevándorlására fordítandó.

Cseh protektorátus

A GESTAPO TUSZKÉNT TARTJA VISZÁZ A CIONISTA KONGRESSZUSRA UTÁZÓ DELEGÁTUSOK FELESGEIT. Prágából jelentik: Hirtelen meg kellett változtatni a cionista kongresszusra utazó delegátusok névsorát, mert a Gestapo közölte, hogy csak azon delegátusok kiutazását engedélyezi, akik házasok és akiknek visszatéréséhez ilymódon nem fér kétség. A dr. Frantz Kahn vezetése alatt álló delegáció ilymódon a következő személyekből tevődik össze: dr. E. Friedmann, Jacob Edelstein, Ing. Zuckre, Irma Pollak és dr. Sonnenfeld, a brüni zsidó hitközség elnöke. A Gestapo elkobozta a delegátusok feleségeinek utlevélt, hogy biztosítsa férjeik visszatérését a portektorátus területére. Ugyisintén elkobozta a Gestapo a prágai zsidó hitközség és cionista szervezet összes hivatalnokainak utlevélt. A legtöbb esetben az elkobzást meg sem indokolták.

Ettől függetlenül a csehszlovákiai cionista szervezet normálisan folytatja tevékenységét és ugy a Keren Hajessod, mint a Keren Kajemeth nagy bevételnövekedésről számol be.

A ROHAMCSAPATOK TAGJAI KIKERGETIK A ZSIDÓ VENDEGEKET A PRÁGAI KÁVEHAZAKBOL. Több prágai kávéházban rohamcsapatok tagjai jelentek meg, akik felszólították a zsidó vendégeket, hogy hagyják el a kávéházat. A kávéházak cseh tulajdonosai utólag bocsánatot kértek zsidó vendégeiktől és biztosították őket, miszerint a nemzeti szocialisták eme megnyilatkozásai tudtuk és beleegyezésük nélkül történt.

Szlovákia

KÜLÖN NYILVANTARTÁST ALLITANÁK FEL A SZLOVÁKIAI ZSIDÓK SZÁMÁRA? Pozsonyból jelentik: A szlovák kormány Presoban megjelenő hivatalos lapja szerint az új szlovák alkotmány külön nyilvántartást fog javasolni a zsidók számára. A lap hozzátézi, hogy ez a rendelkezés lehetővé teszi majd a zsidó lakosság pontos számának megállapítását.

Lengyelország

A LENGYELORSZÁGI ÁLTALANOS CIONISTÁK B) CSOPORTJÁNAK PARTÜLESE. A lengyelországi általános cionisták B) csoportjának párttanácsa vasárnap, augusztus 6-án ülést tartott Varsóban. Az ülésen Lengyelország különböző részeiből 70 delegátus vett részt. Az ülésen dr. I. Schwartzbart, a párt elnöke és dr. Emil Smorak, a cionista exekutívé tagja elnököltek. A megnyitó beszéd után Zeidemann képviselő és Thon mérnök tartottak referátumot ezzel a címmel: „Programmunk a 21-ik cionista világkongresszusra“. Hutowecz tanár a szervezet belső kérdéseiről, míg Olosucki ügyvéd a szervezés kérdéseiről beszélt. Az előadásokat hosszas vita követte.

Franciaország

AZ ACTION FRANCAISE ANTISZEMITA IZGATÁSAL. A Baselben megjelenő „Nationalzeitung“ írja augusztus 8-iki számában: „Az Action Francaise emberel furca dolgokkal foglalkoznak. A nagy francia nemzeti ünnep alkalmából, amikor az ünnepeken az angol csapatokon kívül, az an-

gol hadügyminiszter is résztvett, az Action Francaise lapja a következő megjegyzést enged meg magának: „Lord Gort tábornok jelente Gamelin tábornok oldalán teljes mértékben jogosult. Am Hore Belisha jelenléte hitorsorsának, Mandelnek oldalán, annál kevésbé. Ha már az angol kormány katonai küldöttségével képviseltette magát ezen a ki-mondottan katonai ünnepségen, elkerülhet-e hivatal, valamint a héber szervezet elnöke. Az elhunyt az amerikai zsidó nevelés egyik legkimagaslóbb egyénisége volt.

Amerika

MEGHALT AMERIKÁBAN A ZSIDÓ NEVELÉS EGYIK KIMAGASLÓ EGYÉNISÉGE. 47 esztendő korában meghalt Clevelandban A. H. Friedland, a clevelandi zsidó nevelés hivatal, valamint a héber szervezet elnöke. Az elhunyt az amerikai zsidó nevelés egyik legkimagaslóbb egyénisége volt.

A cionista kongresszus

A ZSIDÓ ÁLLAMPART VILÁGKONFERENCIÁJA GENFBEN. A zsidó állampárt augusztus 14-re Genfba hívta össze világkongferenciáját. A tanácskozáson Palesztina, Amerika, Ausztria, Belgium, Bulgária, Anglia, Franciaország és Lengyelország képviseltetik magukat. A cionista kongresszus tartama alatt világkongferenciát tartanak különböző országok Zebulun-szövetségei, amelyek, mint ismeretes, a zsidó hajózás gondolatának szolgálatában állanak. A konferencia munkaprogramot fog kidolgozni a palesztinai zsidó hajózás fejlesztésére.

A MAGYARORSZÁGI CIONISTA KONGRESSZUSI DELEGÁCIÓ TAGJAINAK NÉVSORA. A magyar cionista szövetséget a következő tíz delegátus képviseli a cionista világkongresszuson: dr. Miklós Gyula, a magyarországi cionista szervezet elnöke, pártfelfelül; dr. Kahan Niszon, általános cionisták B) csoportja, dr. Braun Soma és Weisz Zsév, általános cionisták A) csoportja; Klein Ignác, Mayer Simon és Mose Goldstein, Mizrach; dr. Ludwig Fodor, Samuel Springmann és Menuchem Bader, Dolgozó Palesztina Liga.

Ez év folyamán Magyarországon 21 ezer sékelt adtak el. A legutóbbi kongresszuson csupán 3 delegátus képviselte Magyarországot.

RÁDIÓ-MŰSOR

Szombat, augusztus 12.

Bucuresti, 7.30: Ritmikus torna, rádióhíradó, reggeli hangverseny, háztartási, orvosi tanácsok. 13: Időjelzés, időjárás, kulturális hírek, sport, vízállásjelentés. 13.10: Déli hangverseny. Közben: Sporthírek. 13.40: Hanglémez. 14.15: Hírek, időjárásjelentés, rádióhíradó. 14.30: Hanglémez. 15: Hírek. 16.45: Előadás. 19.15: Hanglémez. 20.25: Román zene hanglémezeken. 21.15: Tánclémez. 22.15: Lemezek. 23.15: Vendéglő zene. 23.15: Hírek franciául és angolul. Jeruzsálem, Délután 1.30: Pontos idő, hírek, zene. 5: Pontos idő, hírek, könnyű zene. 5.30: Héber nyelvoktatás. 6: Előadás nők számára. 8: Hamavdil. 8.15: A rádió zene-karának hangverseny. 8.30: M. Rabinowitz előadása a zsidó folklorról. 9: Táncczene. 9.30: Pontos idő, időjárás, hírek angolul. Budapest I. 7.45: Torna, hírek, hanglémez. 11: Hírek. 13.10: Cigányzene. 13.40: Hírek. 14.30: Hanglémez. 15.30: Hírek. 17.20: Mese. 18.10: Előadás. 18.40: Zongoraszámok. 19.10: „Az öt világrész éghajlata“. Előadás. 19.30: A rádió szalonzenekara. — 20.15: Hírek. 20.40: Közvetítés a Beszkárpályáról. 21.10: Nótacsillagok. 22.40: Hírek. 24: Katonazene.

Ez az i...
Írta: K...

Önmagam előtt is hatatlan, hogy a z... zaklatottság köz... embri összesség... közeljövő bizonytal... hetséges, hogy eg... azért, mert ez szem... meggrázzon és feldu... az egészen jelszi d... van itten szó, amel... megnyugtatóan m... felém Ezsajás nevű... jási, aki most olyan... nekem, bizonyára... keseredve önmaga... azt is tudom, hogy... nekibusult ábrázol... nagyobb hullámok... ígát egyenlőssel... mányzó államféria... a levegő és hogy E... gető csapatstetek... kel — és mégis mi... gondolok, aki éppen... vel tünt előttem m... tetlennek. Ezsajás... ismerem, szegény v... dott és hangyamód... jából hang nélkül fé... kitől bocsánatkér... valószínűtlenül alá... Ezsajás, a suszter... hogy sorsa most m... fordult, pár soros... közli, hogy őseim... olyan nagyon vágy... legfőbb bevándorlót... eljárásig becsukták... cellájába.

Ezsajás multját m... dokumentumokkal... szór mondotta nek... országi vásáros... vásárról vásárra, a... családját és aki la... fánkokat készített... rodban látta meg a... gyermeke a lacikon... az olajbasült fánko... ságosan nagy vol... odaajándékozta őt... gyermektelen zsidó... akinek suszterzék... gyona, beavatta Ezs... vásátébe, de közbe... beleszoptette a g... dolgok mulandóság... örökérvéltőségének... ját. Es Ezsajás évek... pot, reggeltől estig... amíg egyszer kitört... a minden oroszok... ambert harcba szól... tették és kivitték a... tuzszéves és mindez... bánt, hogy jóformán... gok fordulásának... végba esett és egy... elvetődött ide Kolo... Itt várta ki, m... Európa felett, aztán... telepedett a városba...

Kevés változatoss... ben. Ut a háromlá... Amióta megnyitotta... is ő talpalta. Ver... estig és ahogy én... zomnyal meg volt el... Ezalatt a több m... megismerkedésünk... Ezsajás nem tette r... benyomását, akit a... mélyebbre és távolá... lalkoztatnának. Por... forradalmi jellemnek... stimuló és mindenbe... volt, aki minden k... lásra ösztönyszerileg... vezet“ jelmondat o... rosszul tettem, ho... fellebbenteni ezt a... szeriségből odavete... tató pillantást vet... lelkébe, akit minde... köznapni gondok má... említette nekem be... kem például arról... nincsen semmiféle... tekintettem őt, mi... másul veszi, hogy v... nak törvénytábla b... vannak olyan embe... rünek ennek a tör... Egyik nap, ez mé... atos arca! fogado... megjelésemre nag... dás közepette közö... szándékai vannak u...

em lehet össze-

Branca

arcolt és maradék
ességét és mert a
nem a mi hibánk
konjunkturában
arcolni nem állot
s bízunk meg ezzel
bőbségében választ
edőknek és a min-

enti:

észtvett, az Action
ezó megjegyzést en-
Gort tábornok j-
oldalán teljes má-
re Belisha jelenlé-
oldalán, annál ke-
kormány katonai
t magát ezen a ki-
epségén, elkerülhet-
nyomást, hogy éppea
előjét küldötte Fra-
-

ka
BAN A ZSIDÓ NR-
ASLÓ EGYETEMÉRE
meghalt Clevelandba
belandí zsidó nevelés
er szervezet elnöke.
er zsidó nevelés egyik
ge volt.

gresszus

ART VILÁGKONFE-
A zsidó állampárt
hivta össze világ-
szkozságokon Paleszti-
Belgium, Bulgária,
s Lengyelország kép-

us tartama alatt vi-
különböző országok
nyelkek, mint ismer-
gödelotának szolgálata-
ancia munkaprogram-
palesztinai zsidó hajó-

IONISTA KONG-
ÓCIO TAGJAINAK

cionista szövetséget
átus képviseli a cio-
ta: dr. Miklósi Gyula,
ta szervezet elnöke,
Niszcon, általános
dr. Braun Soma és
cionisták A) csoport-
Simon és Mose Gold-
udwig Fodor, Samuel
em Bader, Dolgozó

gyarországon 21 ezer

tutóbbi kongresszuson

oviselte Magyarorszá-

MŰSOR

usztus 12.

ikus torna, rádióhír-
y, háztartási, orvosi
y, időjárás, kulturális
telentés. 13.10: Déli

Sport hírek. 13.40:

rek, időjárásjelentés,

glemezek. 15: Hírek.

Hanglemezek. 20.25:

zek. 21.15: Tánco-

zek. 23.15: Vendégül

ciálul és angolul.

1.30: Pontos idő, há-

sa, hírek, könnyű zene.

6: Előadás nők

8.15: A rádió zene-

8.30: M. Rabinowitz

9: Táncczene. 9.30:

rek angolul.

na, hírek, hangleme-

Cigányzene. 13.40:

mezek. 15.30: Hírek.

13.40: Zongora-

világrész éghajlata-

6 szalonzenekara. —

özvetítés a Beszárk-

állagászat. 22.40: Ed-

Ezsajás, az illegális

Írta: KORNIS OTTO

Önmagam előtt is furcsa és megmagyarázhatatlan, hogy a mai általános felajzottság és zaklatottság közepette, amikor az egész emberi összesség riadt szemekkel tekint a közeljövő bizonytalansága elé, miképpen lehetséges, hogy egyetlen egyén sorsa csak azért, mert ez személyes ismerősöm, ennyire megrázzon és felduljon. Az egészen nagy és az egészen kicsi dolgok ködös keveredéséről van itten szó, amelynek gomolygó közepéből megnyugtatóan mosolygó ábrázattal int felém Ezsajás nevű ismerősöm. Ez az Ezsajás, aki most olyan keserű napokat szerzett nekem, bizonyára nincs is olyan nagyon elkésereve önmaga miatt, mint én ómiatta és azt is tudom, hogy ha meglátna, kinevetné nekibusult ábrázatomat. Pedig tudom, hogy nagyobb hullámok fenyegetnek mindannyiunkat elnyeléssel, hogy nagy, népeket kormányzó államférfiak hangjától visszhangzik a levegő és hogy Európa országait jain fenyegető csapattestek masiroznak döngő léptekkel — és mégis minduntalan csak Ezsajásra gondolok, aki éppen túlméretezett kicsiségével tünt előttem mindig nagyok, utolérhetetlenek. Ezsajás ugyanis, amióta csak ismerem, szegény volt és szerény, meghuzódott és hangyamódra szorgalmas, mások útjából hang nélkül félreálló és mindig mindenkivel bocsánatotkérő — és mindezek tetejébe valószínűtlenül alázatos. És ez az ember, Ezsajás, a suszter, amikor végre azt hitte, hogy sorsa most már véglegesen derültebbre fordult, pár soros lapot írt nekem, amelyben közli, hogy őseinek földjén, ahova mindig olyan nagyon vágyódott, elfogták, mint illegális bevándorlót és az ugynevezett további eljárásig becsukták az akkori kőbörtön egyik cellájába.

Ezsajás multját nem volt módomban soha dokumentumokkal bebizonyítva látni. Több-ször mondtam neki, hogy édesapja oroszországi vásáros volt, aki székkel járt vásárról vásárra, magával hordozva egész családját és aki lakonyháján olajbáriumot fánkokat készített. Ő maga Nizsnij-Novgorodban látta meg a napvilágot, mint ötödik gyermeke a lakonyhás zsidónak és mert az olajbasült fánkok hasznához mérten tulajdonosán nagy volt a gyermekáldás, apja odaajándékozta őt egy még szegényebb gyermektelen zsidónak. Ez a második apja, akinek suszterszéke volt minden földi vagyona, beavatta Ezsajást a cipőálpalás művészetébe, de közben, szinte észrevétlenül, belecsepegtette a gyermek lelkébe a földi dolgok mulandóságának és a tulvilági lét örökévalóságának megnyugtató filozófiáját. És Ezsajás éveken keresztül verte a talpat, reggeltől estig csak verte, addig verte, amíg egyszer kitört a hábcru és minthogy a minden oroszok cájra minden képzéláb ambert harcba szóllított, Ezsajást is beöltöztették és kivitték a Kárpátokba. Ekkor volt tiszteves és mindez olyan hirtelenséggel történt, hogy jóformán le sem szűrhetette a dolgok fordulásának tanulságait. Aztán fogásgha esett és egy elsodródott transzporttal elvittődött ide Kolozsvárra.

Itt várta ki, míg elhalkult a csatazaj Európa felett, aztán megnősült és végleg letelepedett a városban.

Kevés változatosság volt aztán az életében. Űt a háromlábú széken és dolgozott. Amióta megnyitotta műhelyét az én cipőműt és ő talpaita. Verete a kaptafát reggeltől estig és ahogy én őt ismerem, minden biznnyal meg volt elégedve sorsával.

Ezalatt a több mint két évtized alatt, ami megismerkedésünk óta olyan hamar lefolyt, Ezsajás nem tette rám soha az olyan ember benyomását, akit a felszínes nyugalom alatt mélyebbre és távolabraható gondolatok foglalkoztatnának. Pont az ellenkezője volt a forradalmi jellemnek. Az a mindenhez hozzá-stmuló és mindenbe beletörődő egyéniség volt, aki minden kellemetlenségre vagy botlásra ösztönözterileg huzta rá az „ez is jóra vezet” jelmondat optimista lepedőjét. Talán rosszul tettem, hogy sohasem igyekeztem fellebbenteni ezt a henyén és nyilván kény-szerlőségéből odavetett lepedőfélet, hogy ku-lató pillantást vetthessek egy olyan ember lelkébe, akit minden biznnyal kemény hét-köznap gondok mardostak. Ő maga sohasem említette nekem bajait. Sohasem szólt nekem például arról, hogy neki egyáltalán nincsen semmiféle állampolgársága. Ugy tekintetem őt, mint aki egyszerűen tudomással veszi, hogy vannak törvények és van-nak törvényszabta keretek is és azt is, hogy vannak olyan emberek is, akik mögéje ke-rülnek ennek a törvényes korlátnak.

Egyik nap, ez még tavaly volt, igen titok-mentesen arca fogadott a lakásán, legnagyobb meglepetésemre nagy sugdosás és fontosko-dás közepette közölte velem, hogy komoly gondokai vannak új, derültebb irányvonalat

Csodálat és öröm...

uralkodik mindenütt: Megérkezett a kisbaba!
Jólétéhez a gondos bőrkezelés majdnem éppen olyan fontos mint a helyes táplálás. Használjon ezért születésétől kezdve, a zsenge és érzékeny gyermekbőr részére különlegesen elő-állított NIVEA-gyermekékszítményeket.

NIVEA

gyermekszappan - Baby-Crème - gyermekpuder

adni életének, de olyan speciális körülmények között, hogy részleteket még nekem se árulhat el, aki iránt egyébként a legnagyobb bizalommal viseltetik. Vigasztalás-képpen és hogy meg ne sértődjek, egy kis papírseleket adott át nekem, a papírom öt-tagu számjegy és melegen biztosított, hogy a sorsjátékon ez a szám kipróbáltan nyérő és szerencsés. Mint a derült égből a villám, úgy csapott tehát bele a szerencse Ezsajás életébe. Nyilvánvaló, hogy nagyobbacska összeget nyerhetett. Szeme hunyorgatásából azt véltem kiolvasni, hogy ez az ember most valami igen komoly dologban spekulál. De újat rátapasztotta a szájára és elszántan hallgatott.

Egy héttel később aztán értesített, hogy utazik és megkért, hogy másnap reggel legyen kint az állomáson.

— Legrosszabb esetben — mondotta — a

tengeren fogok bolyongani.

Kora márciusi reggel volt. Komor, fenyegető fellegek lógtak a levegőben és én kabátbuburkoltan húzódtam meg egy peronzéllal oszlopnak támaszkodva. Kevés utas volt. A lokomotív piszkos-fekete füstöt ergetett az ég felé, ahol összevegyült a piszkos-fekete fellegekkel. A vonat egyik ablakában állott Ezsajás, mellette hallgatag felesége és mindketten engemet néztek, az egész bucsuzató közönséget. Volt a helyzetben valami megindító és ugyanakkor komikus is. Ezsajás ugyanis már készen tartotta a kezében a zsebkenőt, amellyel majd a mozgó vonatról fog nekem integetni.

Aztán elindult a vonat. Az asszony sirni kezdett, Ezsajás veszettül kezdte lobogtatni a zsebkenőt. Arcán kínos vonaglás futott végig, mintha levegő után kapkodna, pedig szegény csak bucsuszavakat keresett.

Végre kilödvén, verejtékezve megszólalt:

— Majd irni fogok! — kiáltotta felém. Aztán már csak a fehér zsebkenőt lát-tam a távolodó vonatablakból. Nemsokára kövér, nagy cseppekben hullva megeredt az egyhangu, unalmas, tavaszi eső.

Most aztán írt. Nagyon rosszul tette. Kellemetlen tudni, hogy Ezsajás most ott ül az akkori kőbörtön egyik cellájában és azon gondolkodik, miképpen fog majd ez is jóra fordulni. Nagy probléma ez, sokan gondolkoznak felette. Akárcsak a légy a pók alatt-tomosan kifeszített hálójába, ő is beleakadt az angol birodalom évszázakonként váltakozó érdekeinek kifürkészhetetlen szövevényességébe. Mondom, az egészen kicsi és az egészen nagy dolgok ködös keveredéséről van itten szó, amelynek gomolygó közepéből megnyugtatóan mosolygó ábrázattal int felém Ezsajás nevű ismerősöm.

Dr. Farkas László, a jeruzsálemi héber egyetem professzorának érdekes előadása Nagyváradon a palesztinai egyetemről

Oradea, augusztus 11. Dr. Farkas László, a jeruzsálemi héber egyetem Nagyváradról elszármazott és ma már, szakkörökben világhírű tanára, tegnap a Makabi kerthelyiségében, a Jeruzsálemi Héber Egyetem Barátai Körének rendezésében előadást tartott.

Az előadásnak valóban ünnepi keretet biztosított a rendezőség. A nagyváradi és erdélyi zsidó körületek legtöbbje képviseltette magát és üdvözölte a fiatal professzort. Borgida József, az Egyetem Barátai társasága helyicsoportjának vezetője nyitotta meg a társaságnak ezt az első reprezentatív nyilvános rendezését, majd egymásután szólaltak fel a delegátusok, akik meleg és elismerő szavakkal köszöntötték a tőlünk indult és távolról jött vendéget.

Erdélyi Jenő a neológus hitközség, dr. Weisz Endre, a ZsNSz, dr. Markovits Ignác és a Wizo, Leitner Zoltán az ujcionisták, Frisch I. a Noar Hacioni, Kesztenbaum Miksa a Mizrach, Ungár Leó és Abrahamovits Sámuel a héber kör nevében üdvözölték Farkas Lászlót, aki a közönség lelkes óvációja és tapsai közben lépett az előadó asztalához.

Egy modern kultur-eposz keletkezése

Ezután emelkedik szólásra dr. Farkas László, a fiatal tudós, a Nobel-díjas zsidó Haber professzornak volt első asszisztense akinek hidrogén-molekula elmélete valóságos forradalmat keltett a micro-fizikában.

— Az a törekvésünk — kezdte előadását dr. Farkas László, — hogy a héber egyetem a zsidó kultúra központja legyen. Az egyetem megalkotásának gondolata már ötven éves, az első cionista kongresszuson merült fel de megvalósítására első lépés csak 1918-ban történt. Tekintve pedig, hogy zsidó tudományos kiválóságokban bővelkedünk ugyan, de igen kevés azoknak a száma, akik héberül tudják előadni anyagukat, a megfelelő tanerők toborzása nehezen megy.

— Ma mégis már két ágba folyik a rendszeres oktatás, a humanisztikai és természettudományi ágakon. A humanisztika területén tízenegy, a természettudomány

területén pedig hét főszakkal rendelkezünk és általánosan elismert tény, hogy az előbbieket a judaisztikai és orientalisztikai szakok egyedülállók az egész világon.

Egy 2500 éves katonai pe-

— Ugy a mindennapi palesztinai élet, mint az egyetemi kutatás egy igen nagy nehézséggel kénytelen megküzdeni: a hé-

Egy „nemlétező” fakultás eredményei

Az egyetemnek orvosi fakultása nincs. Ennek oka elsősorban az, hogy a bevándorolt orvosok száma oly nagy, hogy új erők kiképzése hosszú időre feleslegessé vált. De ez a „nemlétező” fakultás mégis hatalmas munkát végez. Felállította az egyetemi hadassza-kórházat, amely 280 ágyával, tökéletes berendezésével és legmodernebben felszerelt laboratóriumával egyike a világ legkorszerűbb ilyenmű intézményeinek. Mellette ápolónői iskolát állítottak fel és tudományos kutatóintézetet is elismerésre méltó munkát végeztek.

A legbriliánsabb eredményt talán mégis a természettudományi fakultás bakteorológiai intézete mutathatja fel. Elsősorban természetesen speciális palesztinai problémák megoldására törekszik ez az intézet, az itt meghonosított emberi és állati betegségek legyőzésére, de egyéb téren is világraszóló felfedezésekkel gazdagította a tudományt. Elérték azt, hogy a malária, amely Palesztina egyik legfőbb átka volt, ma úgy a zsidó, mint az arab lakosság körében — csak egészen szörványos jelenség és nem számbavehető népbetegség többé.

S az egyetemet világhírűvé tették Adler professzor kísérletei, amelyek az első eredményt jelentik a legszörnyűbb betegség, a lepra legyőzése felé.

Nem rothad a narancs

Ezután sorra veszi a többi fakultás munkáját, többek között a zoológiai fakultását, amelynek nagy eredménye épp az előadó testvére, dr. Farkas Béa nevéhez fűződik és akinek sikerült megtálatni azt a megfelelő vegyszert, amellyel az elszállításra kerülő narancsokat több hetes

ber nyelv, a bibliai héber nyelv nélkülözhetetlen olyan szót és kifejezést, amelyre a modern életben feltétlenül szükség van. — Az egyetem ezért külön nyelv-bizottságot állított fel, amelynek célja új szavak és új kifejezések megalkotása a tudományos s gyakorlati szükségleteknek megfelelően.

A judaisztikai szaknak egy világfeltűnést keltett felfedezése volt néhány talált cserép, amely egy 2500 éves katonai peraktait tartalmazta héber nyelven. Az akták annál is értékesebbek, mivel azok éppen a biblíában is előforduló Eliahu próféta megöletésének perrendtartászerű ígyiratai és amelyek átfogó képet adnak az akkori zsidó állam teljes berendezéséről.

tengeri út dacára is sikerül megvédeni a megrothadástól. A dr. Farkas Béla féle difelens papírba csomagolt narancsok ellenállanak a penészgombák támadásának és így ez a felfedezés hatalmas károktól menti meg Palesztinát, amelynek éppen a narancs a legfőbb exportcikke. De nagy eredményeket ért el a botanikai szak is a gyümölcsök aklimatizálásával.

Előadásának befejező részében az egyetem jelentőségéről beszél a zsidó életben. Ez a jelentőség nyilvánvaló. Akkor, amikor Európa legtöbb egyetemét hermetikusan elzárja a tanulmánygyógy zsidó ifjuság előtt a gyűlölködés, az egyetemre igen nagy feladatokat várnak, amelyeknek sajnos nem tud még teljesen eleget tenni. A múlt évben 300, az idén 400 tanulót vesz fel az egyetem. A korlátozásnak az anyagiakon kívül főleg külső okai vannak és pedig, hogy a diákoknak is rendes bevándorlási engedély kell. Éppen ezért az egyetem vezetőségének elve az, hogy csak a legjobbakat, a legkiválóbb eredményekkel kecsegtető diákokat veszik fel az egyetem hallgatói közé.

A rendszert igazolják az eredmények, különösen, ha figyelembe vesszük, hogy a fent felsorolt eredménylista, amely bármely, évszázadok óta fennálló egyetemnek is disztré válhat, a palesztinai zsidó egyetem összesen három évi munkájának eredménye. Ezek az eredmények igazolják, hogy a zsidóság az üldözések és meghurcoltatások dacára is továbbra is zászlóvivője lesz az emberi kultúrának.

magasnívójú és érdekes előadás Borgida József zárószavai után a Hatikva és a Királyhimnusz hangjaival ért véget.

HIREK

Szigorúan megbüntetik azokat, akik nem tesznek eleget a behívó parancsnak. Bucarestből jelentik: A nagyvezérkar az augusztus 15-iki hadgyakorlatra vonatkozó behívásra vonatkozólag kiadott közleményével kapcsolatosan újabb közleményt adott ki, amely szerint mindazok, akik nem tesznek eleget a behívó parancsnak és nem jelentkeznek idejében csapattestikkel, a katonai büntetőtörvénykönyv értelmében a katonai bíróságok elé kerülnek az engedelmség megtagadása miatt.

Elemi iskolai magánvizsgák lesznek szeptemberben. Bucarestből jelentik: A nemzeti nevelésügyi minisztérium kivételesen hozzájárult ahhoz, hogy szeptemberben elemi iskolai magánvizsgákat tartssanak azon tanulók számára, akik bebizonyítják, hogy vis major miatt nem tudtak a rendes vizsgákra állani. A vizsgákhoz az engedélyt közvetlenül a minisztérium adja meg.

Halálra sujtott egy asszonyt a villám Borsán. Szigetről jelentik: Tegnap délután hatalmas vihar vonult végig Borsán közszeg felett, amelyet sűrű villámlások kísértek. Az egyik villám a mezőn dolgozó Hangz Ilie gazdálkodó feleségét sujtotta agyon, akit teljesen karbonizálva, holtan találtak meg a járókelők.

A STOCKHOLMI TÁNC-CSOPORT TÁVIRATA TITEANU MINISZTERHEZ. Bucarestből jelentik: Eugen Titeanu sajtó- és popaganda államtitkár a következő táviratot kapta Romulus Vuia egyetemi tanártól a calusari-csoport vezetőjétől, mely a stockholmi nemzetközi néptánc versenyen képviselte Romániát: „A kongresszus és a verseny a román kiküldöttek teljes sikerével ért véget. Egy héten át csapattunk a svédok érdeklődésének és rokonszenvének középpontjában állott. A Nemzeti Színházban, ahol a táncokat bemutatták, a román csoportot méltató szavakkal mutatták be. Románia volt az egyedüli ország, amely tényleg parasztságot vonultatott fel és valódi néptáncot mutatott be. Kérjük, fogadják hálánk érzelmeinek kifejezését a nyújtott segítségért tiszteletteljes üdvözléssel együtt.”

Holnap temetik Voicu Nişescu volt miniszter feleségét. Brassóból jelentik: Szombaton temetik el dr. Voicu Nişescu volt miniszter feleségét, aki a brassói nőmozgalomban vezérszerepet játszott.

Küzdölem a titkos prostitúció ellen. Bucarestből jelentik: Az egészségügyi hatóságok országsszerte utasítást kaptak arra, hogy razzikiákat rendezzenek a titkos prostitúció felderítésére, hogy ilyen módon tegyék lehetővé a venerikus betegségek terjedésének megakadályozását.

Hűler kancellár a salzburgi ünnepi játékokon. Salzburgból jelentik: Hitler kancellár szerda este óta a városban tartózkodik és első ízben vett részt a salzburgi ünnepi játékokon.

Aradon csak hadügyminiszeri engedéllyel jegyeznek be ingatlant. Az aradi telekkönyvi hivatal a hivatalos lap augusztus 3-iki számában megjelent katonai övezetek leltérszerűségi törvény alapján tulajdon átírásokat egyelőre nem eszközöl, csupán szelvényeket eszközöl az ilyen természetű kéréseknél. Végleges jellegű ingatlan-átírást csak a hadügyminisztérium engedélyével jegyez be.

A nemzeti nevelésügyi minisztérium új rendeletei. Bucarestből jelenti a Rador: Az elmúlt évben az elemi iskolákban a szombati napokon is volt iskolatartás, bár a vasárnapot megelőző napon a lelkészek egyházuk ügyeivel is erősen el voltak foglalva, amelyet ilyen módon nem tudtak megfelelő módon elvégezni. Ezért most a nemzeti nevelésügyi minisztérium elrendelte, hogy az elemi iskolák vallásóráját a szombati napról a hét valamelyik más napjára tegyék át. Ugyanakkor jelentik, hogy a minisztérium a nemzetvédelmi minisztérium megkeresésére intézkedett a katonai előkészítők felszerelésének ügyében is. A nemzetvédelmi minisztérium ugyanis közölte a nemzetnevelésügyi minisztériummal, hogy a katonai előkészítők alközpontoktól beérkezett jelentések szerint ezeknek az intézményeknek nincs mindenütt megfelelő őrzőhelyük felszerelésük tartására. Ezeket a felszereléseket a községi csendőrsőknél kellene őrizni, viszont számos kisebb községben nincs csendőrs, hasonlóképpen a városokban sem, ami a felszerelési tárgyak elhelyezését megnehezíti. Ezért a minisztérium úgy intézkedett, hogy ezeken a helyeken az iskolaigazgatóságok tartoznak felelősség mellett gondoskodni a katonai előkészítők felszerelési tárgyainak megőrzéséről.

Súlyos motorkerékpár szerencsétlenség Felsővisón. Szigetről jelentik: Súlyos kimenetelű motorkerékpár szerencsétlenség történt tegnap Majszin máramarosi községben. Huta Ion felsővisói állami mérnök motorkerékpárjával nagy sebességgel haladt Majszin irányában. A község határában éppen abban a pillanatban megállott a Borsán felől jövő társasgépkecs, amelyből Marcu Mendel felsővisói kereskedő szállt le. Eddig még nem tisztázott körülmények között a sebeseen haladó kerékpár elütötte a szerencsétlen embert, akit rendkívül súlyos állapotban szállítottak be a kórházba. Az ügyben megindult az eljárás.

Wizo fagyaltest Szigeten. Szigetről jelentik: A szigeti Wizo karöltve a Joug Wizoval ma, szombaton este fagyaltestélyt rendez a Stein cukrászda helyiségeiben, melyre ezúton hívják meg a n. é. közönséget.

Kinek volt kulcsa a botosani adóhivatal pénzszekrényéhez? Botosánból jelentik: Az ügyészség névtelen feljelentést kapott, amely szerint a botosani állami adóhivatal pénzszekrényéhez valaki másodkulcsot szerzett és állandóan fosztogatja a pénztárat. Az ügyészség megállapította, hogy az utóbbi időben valóban nagyszámú hiányok mutatkoztak az adóhivatal pénzállományában és így valószínűnek tartják, hogy a feljelentés állításai megfelelnek a valóságnak. Az ügyészség a feljelentés ügyében megindította a vizsgálatot és több adóiszviselőt, akit gyanúsítani lehetett, kihallgatásra idéztet be.

Szerelmi bánatában öngyilkos lett egy fiatal lány. Bucarestből jelentik: Ma hajnalban a Herestrau-tóba ölte magát Ionescu Hilda 20 éves bucaresti urileány. A fiatal leány szerelmi okokból dobta el magát az életet.

DIANA
ALDJA BETEG ES EGESZSEGES.

Kivégeztek egy lengyel munkást. Varsóból jelentik: Milezislav Kot lengyel munkást, aki a krakkói üzemeinél dolgozott és akit halálraítéltek volt, ma reggel kivégezték.

A tengelyállamok újságírói új nemzetközi sajtószerződést alakítottak. Rómából jelentik: Az olasz és német újságírók lefektették egy új nemzetközi sajtószerződés alapjait, amely a tengely vezérlelhez igazodik.

Új Erdélyi Könyvek. Ezzel a címmel indul meg október havában az igazi erdélyi szellemet ma is valló írók új könyvsorozata. Szellemi életünk egyidő óta tapasztalható tespedése váltotta ki írók, de az olvasók közötti egyrészből is a kívánalmat, hogy kulturánkat felrészítve egy teljesen szabad és független szervezeten keresztül juttathassák el íróink Erdély olvasóhoz műveiket. A vállalkozás köré csoportosuló beérkezett vagy pályájuk kezdetén álló ifjú írók nevei a legteljesebb biztositékai annak, hogy az Új Erdélyi Könyvek szelleme mentes lesz minden kicsinyes szempontoktól és érdekektől és maga előtt zsinórmértékül a hagyományos, humanisztikus transzilván világszemléletet fogja tartani: ragaszkodást magyar műveltségünkhöz, de gyűlöletet nem, semmilyen irányban! Ez az elv párosul az Új Erdélyi Könyvek íróinak azzal, hogy olvasóink kezébe a legirodalmibb, de egyben mindig vonzó, szórakoztató és lebilincselő olvasmányokat adják. Ugyanakkor az Új Erdélyi Könyvek kiadóvallalata a könyveket a legfejlettebb és legizesebb nyomdatéchnikai kiállításban hozza ki. Mindezek a szempontok tették indokolttá, hogy Erdély nagyobb városaiban már eddig is a társadalom vezető egyéniségei tették magukévá az Új Erdélyi Könyvek célkitűzéseit és állottak mögéje ez igen időszerű irodalmi vállalkozásnak. Legközelebb részletesen fogjuk ismertetni az első évi, tízenkét kötetből álló könyvsorozat elismerten kitűnő szerzőinek neveit és kiadásra kerülő műveit.

Hatvanezer vagyonnyi van még a tavalyi búzából. Bucarestből jelentik: Az Argus írja, hogy a tavalyi termésből még legalább 60.000 vagon buza áll rendelkezésre, tehát az ideit többlettel megfelelő kivitekre lehet számítani. Most már csak arra van szükség, hogy a tengertermés általában pótolja azt a hiányt, ami egyes vidékeken mutatkozik a szárazság következtében.

Harakirit követett el az elhagyott szerelmes. Bucarestből jelentik: Vasile Ifrim földműves afeletti bánatában, hogy szeretője elhagyta, kacorral harakirit követett el és meghalt.

Meghívó. Szabovits Hancika (Petrozsény) és Gold Ludovic (Sziget) ezúton hívják meg rokonaikat, jóbarátait és jóismerőseiket f. hó 16-án, szerdán délután fél 6 órakor Petrozsényben megtartandó esküvőjükre. Sürgönycim: Szabovits. M. k. é. h.

Eljegyzés. Korenreich Irénke Ville-Satunare és Friedmann Károly Bercu jegyesek. M. k. é. h.

Letartóztattak egy bestiális apát. Valeni de Munteból jelentik: Homoricu prahovamegyei községben egy Ion Crivatu nevű 32 éves gazda erőszakot követett el saját leányán, az 5 éves Florian, akit meg is fertőzött. A bestiális apát letartóztatták.

Jégeső pusztított Dobrudzásban. Bucarestből jelentik: Turtuacia környékén jégeső pusztított. Több halálosónakot felborított a vihar ereje. Számos sebesült van. A gyümölcsfákat kitepte a szél.

Sirkövetés. Néhai Mandelbaum Izidor z. l., a Poale Czedek imaegyesület maggidjának sirkövetésére f. hó 13-án, vasárnap délelőtt 10 órakor lesz az új ort. zsidó temetőben, amelyhez ezúton meghívottak az egyelet tagjai, valamint az elhunyt családjának barátai és ismerősei. A Poale Czedek egyesület vezetősége. A megboldogult családja.

Ertesítés. A munkaügyi minisztérium rendelete értelmében vasárnap, 1939 augusztus 13-án a sorsjegyzárusító hivatalok egész nap nyitva tarthatnak. Colectura Oficiala.

Ügyvédi hír. Fischer Arpád ügyvédi irodáját Clujon, P. Unirii 6. szám alatt megnyitotta. Telefon: 28-38.

Sirkövetés. Özv. Mendel Izsákné sirkövetésére f. hó 13-án, vasárnap délelőtt 11 órakor lesz az új temetőben.

Sirkövetés. Spielmann Pálné sirkövetésére f. hó 13-án, vasárnap délelőtt 10 órakor lesz a régi ortodox temetőben.

Kigyulladt a Piski-Lupény között közlekedő motorosvonat. Petrozsényből jelentik: A Piski és Lupény között közlekedő motorosvonat a lelugai hidon kigyulladt. Nistor Istrate vonatvezető idejekorán észrevette a tüzet és leállította a vonatot. Sikertült az utasokat is idejekorán leszállítani. Miután az utolsó utas is leszállt, az egész vonat lángrollobbant. A vizsgálat megindult a tűz okának megállapítására.

Dr Hamburg József szemész-főorvos szabadságáról hazaérkezett és újból rendel.

A tihuti nyaralás hírei. Az Erdélyi Zsidó Árvagondozó barátainak és támogatóinak módot kíván nyújtani arra, hogy közvetlen közelről láthassák azt a nagyarányú szociális munkát, amely a nyaralattási akcióval kapcsolatban folyik. Ezért **augusztus 20-ra, vasárnapra** társas kirándulást rendez, amely alkalommal a résztvevők az utóbbi években nagy mértékben bővített és modernizált nyaralótelepet, valamint a gyermekek napi életét is megtekinthetik. A vendégek tiszteletére a telepen üldül második csoport, 183 fű részvételével nagyszabású strajertünnepeket rendeznek, amely műsoros előadással is egybe lesz kötve. Indulás Kolozsvárról reggel 6 órakor a Str. Berthelot 8 sz. alatti zsidó elemi iskolától a MERA autóbussz társaság külön autóbusszal. A részvételi díj személyenként 300 lej. A kiránduláson való részvétel az Árvagondozó 34-61 telefonján is bejelenthető. Az ünnepségen az Árvagondozó vidéki csoportjai is résztvesznek, hogy a nyaralattási akció jövő évi programja ez alkalommal a helyszínen megtárgyalható legyen.

Az állampolgársági összeírások ügye Kolozsváron

A Hivatalos Lap július 27-iki számában megjelent az állampolgársági törvény módosítása. Ezzel kapcsolatban a kolozsvári városi tanács hirdetményt bocsátott ki, amely a következőképpen szól:

Kolozsvár város polgármesteri hivatala az állampolgárság megszerzéséről szóló törvény értelmében közhírré teszi, hogy a polgármesteri hivatal a mai nappal kezdődőleg és az ez évi október 22-ével bezárólag új állampolgársági nyilvántartást fog készíteni mind azokról a Romániához csatolt területen lakó polgárokról, akik az 1924. február 25-én hozott és az állampolgárság megszerzéséről és elvesztéséről szóló törvény 56-ik szakaszában foglalt rendelkezéseknek megfelelnek és az állampolgársági névsorokból kimaradtak. Összeírásra jelentkezhetnek a kiskorúak, ár-vák, ismeretlen szülők gyermekei is, ha 1924. február 24-ike előtt a csatolt területen születtek és az állampolgársági névjegyzékbe hivatalból intézmények, vagy gyámjuk által nem voltak bejelentve. Nem tartoznak ebbe a csoportba azok, akik kivonták magukat a katonai kötelezettség teljesítése alól, valamint azok sem, akiknek az állampolgárságba való felvételét az illetékes hatóságok az 1924-ik évi állampolgársági törvény 19-ik és 20-ik szakaszai alapján megtagadták, nemkülönben azok a zsidók is, akik az állampolgársági felülvizsgálaton már átestek.

Az új állampolgársági névjegyzékbe való felvételre vonatkozó bélyegmentes kérvényeket a városi íktató hivatalába kell beadni. Mellékelni kell a születési bizonyítványt, azután bizonyítványt arról, hogy 1918. december elsője előtt a csatolt területek valamelyik községében illetőséggel bírt a kérvényező, valamint bizonyítványt arról, hogy az egyesülés óta idegen állampolgárságot nem vett fel és ilyen nem is kért. Végül bizonyítványt arról, hogy az illetékes hatóságok az 1924-ik évi állampolgárság megszerzéséről és elvesztéséről szóló törvény alapján az állampolgárságba való felvételét nem tagadták meg. Ha az illető zsidó bizonyítványt kell csatolnia arról is, hogy nem került még állampolgársági felülvizsgálat alá.

A polgármesteri hivatal ugyanakkor közli, hogy akik a belügyminiszter 1939-iki évi 4247-ik számú rendelkezése alapján az állampolgársági névjegyzékbe való utólagos felvételüket kérték, de a megfelelő iratokat nem csatolták, adjanak be új kérelmet és ehhez csatolják az itt felsorolt okmányokat. Azokat, akik az új összeírásra nem jelentkeznek, úgy tekintik, mintha román állampolgárságukra nem tartanának igényt. Az elkészített új állampolgársági névjegyzéket igazolásra a polgármesteri hivatal az igazságügyminisztériumhoz fogja felterjeszteni, amelynek felülvizsgálása után a névjegyzék végleges marad. Azután az 1924-ik évi törvény 57-ik szakasza alapján fogják kiadni a végleges állampolgársági bizonyítványt.

Meghalt Románia amszterdami főkonzulja. Hágából jelentik: Manheimer bankár. Románia amszterdami főkonzulja, tegnap váratlanul meghalt. A haláleset közelebbi részletei még hiányoznak.

Sportautóbusz Nagyváradra. Vasárnap este tíz órakor sportautóbusszal indul Kolozsvárról Nagyváradra. Jelentkezni Keszler Ideál fodrászüzletében lehet szombat estig. Viteldij 120 lej.

Elkészült az ügyvédtörvény módosítása. Bucarestből jelentik: Az ügyvédszövetség elkészítette az ügyvédtörvény módosításának tervezetét, amely fontos változásokot tartalmaz úgy az ügyvédi kamarába való felvételre, mint a jelölti idővel kapcsolatban.

Kórházból Dornavatrán

A kolozsvári Zsidó Kórházgyesület dornavatrai körzete azzal a céllal, hogy a kórházzal szembeni háláját lerója a kórháznak azon ténykedéséért, hogy évenként sok szegény dornai és környékbeli hittestvért kezel ingyenesen, egy nyári kórházi bál megrendezését határozta el.

Bál f. hó 15-én este a dornai kaszinó helyiségeiben szép műsor keretében lesz megrendezve.

Ezen zsidó kulturcentrum, de különösen az ottani jelentős zsidó társadalom vezetőinek a példája, akik a nagy távolság dacára ennek a komoly erdélyi zsidó intézménynek nagy jelentőségét megértették és lelkes munkájukkal a zsidó közösség összetartásának mintaképpét nyújtották, követésre érdemes és remélhetőleg követőkre is fog találni. A Kórházgyesület vezetősége ezúton is meghívja barátait, jöjjenek el erre az ünnepélyre és emeljék megjelenésükkel annak fényét.

A „be és az „éle

Írta: SF Otaszország volt k páryz

Huszonöt év telt. Hatalmak elhatározták. Azt hitték, hogy kerül végrehajtani vel később Hitler ebben a tudatban, hogy a Német Biro ideiglenes átengedése legessz zalogául, később Hitler fejé Angliának, hogy „geit“: Churchill, ne vegyék be a kó annak, hogy vas-rópára. A háború dönt. Az osztrák-mta a légei erődt bert király határo álltak az invázió. Berchtold gróf Belgium iránt társágáról biztosít. Dudgele gróf bel

Ezek a kevéssé több gyakran ism Prágában és Tirá jóvoltából, amely elnevezésével illet A népeknek azon kezőtehetségük. A németeknek a t a németeknek a t úr szükségességét ujdonságnak illet Angliának, amely ből, mint békevá vajjon e panaszó juk?

Ha jobban ism szültségi periódus óvina anektálás. 1914-ik ultimátum kal szkeptikusab. Németször nag az időben. Ez a san haladó szimp ma is Berlinben: sik nagyzási má abban az időben mosi diplomácia hoz. Azoknak az leg Angliában ö tak Csehszlovákia a jóhiszemű Ru ték, hogy Néme igaza van, el ke ky herceg emlé szét, aki Német egészen 1914 fa

„A bekerítés rülvétel borzalm irnokok találtak miteni a mi sze gárainkat. Ilyen selik azokat a ket végnéküll. A valóságban midőn az ellens ország mitoszá

1914-es bünte to kampány tö tatása annak a hogy Európa eg sértése nélkül t veteléseknek. t veteltek „élet kül Németször nyomban elkül helmstrasse-ra, szágnak a rég kat. Elfelejtett bad világban a je volt Newyon Kina megnyito összes gyarmat Milanóban, Sar telepedett nent lentőségű terje lentettek az am nyi afrikai gy Anglia, mely gekkel, hogy é zájuk bekeríté totta békét, h irt alá Német. Az egyikben kizárólagos be vonalon (ami

Szeptember 3-án lesz a Dónát-üti sporttelepen a

Haggibbor-nap

Sportbemutatók. — Szabadtéri hangverseny. — Gyermekdelután. — Világposta. — Bál. — Tombola. — Világbazár. — Csodasátor, stb.

Kitűnő eszéznapi szórakozás!

Ársági és a Kolozs-

A „bekerítés” és az „élettér” mítosza

Írta: SFORZA gróf, Olaszország volt külügyminisztere és volt párizsi követe

Huszonöt év telt azóta, hogy a Központi Hatalmak elhatározták, Szerbia leigázását. Azt hitték, hogy háború nélkül is sikerül végrehajtani, mint ahogyan 24 évvel később Hitler igazta le Csehszlovákiát ebben a tudatban. Im már 25 éve annak, hogy a Német Birodalom Toul és Verdun ideiglenes átengedését kérte a francia sem legesszé zalogául, mint ahogyan 24 évvel később Hitler fejezte ki azon kívánságát Angliának, hogy „Németország ellenségeit”: Churchill, Edent és Duff Coopert ne vegyék be a kormányba. Im már 25 éve annak, hogy vas- és vérvízatar zudult Európára. A háború megüzenésével kezdődött. Az osztrák-magyar tüzérség bombázta a légei erődítményeket, amelyek Albert király határozott utasítására — ellenálltak az invázióknak. Ezzel egyidőben Berchtold gróf Bécsben Ferenc Józsefnek Belgium iránt táplált tántoríthatatlan barátságáról biztosította feleségem apját, Dudzele gróf belga követet.

Ezek a kevésbé ismert előzmények később gyakran ismétlődnek meg Bécsben, Prágában és Tiránában — olyan rezsimiek jóvoltából, amelyek a dinamizmus díszes elnevezésével illetik az adott szó hiányát. A népeknek azonban igen rövid az emlékezőtehetségük. Így történhet meg, hogy a németeknek a „bekerítésről” és az „élettér szükségességéről” elhangzó panaszai újdonságnak tűnnek Franciaországnak és Angliának, amelyek inkább méltányosságból, mint békevágyból felteszik a kérdést: vajjon e panaszoknak, nincs-e némi alapjuk?

Ha jobban ismernék azt az európai feszültségi periódust, amely Bosznia-Hercegovina anektálásától, 1908-tól egészen az 1914-i ultimátumig uralkodott, ugy sokak szkeptikusabbak volnának. A vilmosi Németország nagy beteg volt már abban az időben. Ez a betegség két párhuzamosan haladó szimptomát mutatott és mutat ma is Berlinben: az egyik üldözési, a másik nagyzási mánia. A „bekerítés” már abban az időben hozzátartozott a II. vilmosi diplomácia és propaganda arzenáljához. Azoknak az államférfiaknak, akik főleg Angliában öntudatlan tettstársai voltak Csehszlovákia feldarabolásának és kik a jóhiszemű Runciman-nal együtt azt hitték, hogy Németországnak bizonyos fokig igaza van, el kellene olvasniok Lichnovszky herceg emlékiratainak alább közölt részét, aki Németország londoni követe volt egészen 1914 fatális augusztusáig.

„A bekerítés és az ellenséggel való körülvétele borzalmas szavait azok a kormány irnokok találták ki, akik meg akarják rémíteni a mi szegény német adófizető polgárainkat. Ilyen módon félrevezetve elviselik azokat a gigantikus adókat, amelyeket végnélküli fegyverkezésre fordítanak. A valóságban Európa ijedt meg tőlünk, midőn az ellenségekkel körülvevett Németország mítoszáat kitaláltuk.”

1914-es büntetbe torkolló hat évig tartó kampány története hosszantartó folytatása annak a francia-angol kísérletnek, hogy Európa egysúlyának tulságos megsértése nélkül tegyenek eleget a német követeléseknek. Berlinben gyarmatokat követeltek „élettér” gyanánt, amelyek nélkül Németország megfullad. És London nyomában elküldte lord Haldane-t a Wilhelmstrasse-ra, hogy felajánlja Németországnak a régi afrikai portugál birtokokat. Elfelejtették, hogy az 1914 előtti szabad világban a Birodalomnak több németje volt Newyork egyetlen uccájában, vagy Kína megnyitott kikötőiben, mint akár összes gyarmatain. És, hogy a Londonban, Milanóban, Sanghaiban és Párizsban megtelepedett németek ezerszer nagyobb jelentőségű terjeszkedést és gazdagságot jelentettek az anyaállamnak, mint valamennyi afrikai gyarmata.

Anglia, melyről elhitették a német tömegekkel, hogy egyébre se gondol, mint hazájuk bekerítésére — olyan hévvel óhajtottak békét, hogy 1914-ben két szerződést írt alá Németországgal:

Az egyikben hozzájárult Németország kizárólagos befolyásához a bagdadi vasútvonalon (ami egyet jelentett azzal, hogy

átengedi a monopóliumot Kis-Ázsia nagy részében s Mezopotámiában). A másik szerződésben London elismerte, hogy tárgyalni kell az egykori portugál gyarmatoknak Németország javára történő felosztása ügyében.

Két hónappal később kitört az európai háború. A magam részéről meg vagyok győződve arról, hogy az 1914-i angol engedmények azt célozták, hogy kielégítsék a Német Birodalom irányítóit. Ezek az urak azonban a következő konkluziót vonták le a diplomáciai sikerből: Az angolok, hogy reszkethetnek a félelemtől! Folytaszuk a fenyegetőzést és még több előnyt fogunk elérni.

Ebből a szempontból — de csakis ebből a szempontból — igazuk van azoknak a jansenista temperamentumu francia írónak, akik szerint az antant államai is felelősek a világháború kitöréséért. Igaz, minden diplomácia elkövet hibákat. De az 1908-i és 1914-i Anglia és Franciaország annyiból felelős a történektért, hogy Berlin és Bécs irányítóiban megerősítették azt a hitet, amely szerint nekik minden meg

van engedve és hogy semmi sem fog ellenállni a német-osztrák kardcsörtetésnek. Azt is lehetne mondani, hogy az 1914-iki osztrák arisztokrata oligarchia vaksgát megtevésztette a francia-angol ingadozás s a szabad Olaszország békevágya, amely tudta, hogy munkás és termelő hevének csakis a békés Európa kedvezhet. Berlinben és Bécsben komolyan hitték, hogy az egész világ összetett kézzel fogja végigénezi Szerbia leigázását. Legalább is a válság első felében azt hitték.

A történelem nemcsak megismétlődik, hanem egyben súlyosabbá válik: ez következik abból a tényből, hogy 1938-ban Európa elhitte, miszerint Csehszlovákiával szembeni német követelések mérgezték meg 1939 léghkörét. Nem a danzigi helyzetben és nem is a Földközi tenger partjain van a veszély. A legfőbb veszedelem abban áll, hogy egy két ember zavart lelkiismeretével továbbra is azt hiszi, hogy a szabad Európa reszket előtűnik és ahhoz, hogy még jobban reszkessen nem kell egyéb, mint folytatni gyümölcsöző bluffjeiket és fenyegetéseiket.

Nem veszíti el állampolgárságát az, aki utlevéllel tartózkodik külföldön

A „Timpul” magyarázata az új állampolgársági törvényről

Bucuresti, augusztus 11. A „Timpul” magyarázatot fűz az ujonnan kibocsátott állampolgársági törvényhez. Az új állampolgársági törvény egyik szakasza tudvalevőleg arról intézkedik, hogy a külföldre távozott egyének miként veszthetik el állampolgárságukat. A „Timpul” erre vonatkozólag a következőket írja:

Az új törvény 41-ik szakaszának 2-ik bekezdése foglalkozik azoknak a helyzetével, akik külföldre utaztak, vagy utaznak törvényes utlevéllel a hadkiegészítő parancsnokság bizonyítványa alapján. Ezeknek a katonai törvények világosan előírják azokat a kötelezettségeket, amelyek minden külföldi állampolgár számára fennállanak. A jelenlegi állampolgársági törvény 41-ik szakasza azonban csupán azokra nézve mondja ki a megtorlást, akik „tilos és család módón” távoznak el az országot, tehát utlevél nélkül, törvényes engedély nélkül lépik át a határt, valamint azokra nézve, akik család módón kiállított utlevél alapján utaznak el, amely utlevélet törvénytelen, vagy hamis okmányok alapján szerezték meg.

Hasonlóképpen elvesztik az állampolgárságukat azok, akik elhagyják az országot,

„hogy magukat kivonják a katonai szolgálat teljesítése, vagy a nemzetvédelemmel kapcsolatos bármely kötelezettségük teljesítése alól”, tehát azok, akik azzal a világos és határozott céllal hagyták el az országot, hogy magukat a katonai kötelezettségük alól kivonják. A törvényhozó egy percig sem gondol arra, hogy azokkal szemben alkalmazza a megtorlást, akik törvényesen, utlevéllel, saját ügyeik elintézése végett mennek külföldre és ott valamely esemény meglepte őket. A törvény szakasza világosan intézkedik. Ennélfogva azok, akik törvényesen utaznak el, azokat semmi sem gátolja abban, hogy külföldi ügyeiket zavartalanul rendezzék és teendőiket folytassák.

Az új állampolgársági törvény 28-ik szakasza megállapítja, hogy román származásúnak az tekintendő, ha a szülők egyike román etnikai származású. Minthogy eddig semmiféle törvény a román származás fogalmát nem határozta meg, ez az első törvényes definíciója a román etnikai származásnak.

A bucuresti városáhozára eddig kilecezer kérvény érkezett be azok részéről, akik pótlólag kérik, hogy vegyék fel őket az állampolgársági névjegyzékbe.

A határzónába tartozik-e Nagyvárad városa is?

Mit mond a polgármester? Felfüggesztették az ingatlanok átírását

Oradea, augusztus 11. A közvéleményt napok óta a katonai zónáról szóló rendelkezések foglalkoztatják. A törvény háromféle katonai zónát állapít meg: erődítési, katonai érdekű és határzónát. Az a város, vagy község, amely a határzónába jut, csupán olyan korlátozás alá esik, hogy lakosai katonailag láttamozott hatósági igazolvánnyal kell, hogy ellátva legyenek. A katonai érdekű zónákban már sokkal súlyosabb követelmények vannak, így például az ingatlan-forgalom korlátozása, vagyis semmiféle ingatlan nem cserélhet gazdát, ha azt a hadügyminisztérium jóvá nem hagyta. Az erődítési zónákban pedig még ezenfelül is egészen kivételes szabályok érvényesek hadügyi szempontból.

Arranézve, hogy Nagyvárad beletartozik-e a határzónába egyáltalán, sőt esetleg a katonai zónába is, felvilágosításért fordultunk elsősorban Chirila Augustin polgármesterhez, aki a következőket mondotta:

— Az én nézetem szerint Nagyvárad városa feltétlenül beletartozik a határzónába. Ez azzal a kötelezettséggel jár, hogy mindenkinél személyazonossági igazolványa kell legyen és ezt a katonai hatósággal láttamoztatnia kell. Hogy beletartozik-e a város a katonai zónába is, arranézve e percben nem adhatok feleletet, bár az én nézetem szerint ez is valószínű. Igyekeznem érintkezést keresni a katonai körökkel, hogy minden kérdést tisztán lássunk és ahhoz alkalmazkodjunk. Hallottam arról a felfogásról, hogy talán a municipiumok és ennél fogva Nagyvárad városa is, kivételen a törvény hatálya alól. Ilyen intézkedés, ilyen kivétel azonban nincs a törvényben, igaz viszont, hogy az nincs kifejezetten benne, hogy a municipiumok beletartozzanak. Egyelőre mindenkin nyugodtan várja meg a további intézkedéseket. Nyugtalanásra semmi ok. Kellő idő fog

rendelkezésre állani a törvény végrehajtására.

Érdeklődöttünk a rendőrségen is, ahol azt a felvilágosítást adták, hogy ott állandóan kivetheti bárki a személyazonossági igazolványát. Közlebbi rendelet azonban ide sem érkezett.

Egyébként azok a hatóságok, amelyeknek szerep jut a katonai zónákban, óvatosságból és felelősségük tudatában egyelőre felfüggesztették bizonyos irányú tevékenységüket. Így a nagyvárad városi és vidéki telekkönyvi hivatal nem írja át senkinek azokat az ingatlanvásárlásokat, amelyek augusztus 3-ika után történtek, minthogy ma még nem tudja pontosan, hogy melyik város és község tartozik a katonai zónába és így melyik ingatlanulajdon átírásához kell hadügyminiszteri engedély. Mielőst felsőbb intézkedés meg fogja állapítani névszerint, hogy mely községek tartoznak a katonai zónába, azokat az ingatlanokat, melyek nem esnek a korlátozás alá vont területekre, át fogják írni a telekkönyvbe új tulajdonosuk nevére.

ANTON ROSENZWEIG
CLUJ, Piața Mihai Viteazul 37—38.
Telefon: 27-22.
Buchhandlung. Fondat-Gegründet 1890
Librarie evrească
Héber könyv, gyapju- és selyemtalaszek, valamint mindenféle rituális cikkek nagykereskedése.

Kiknek kell jelentkezni katonai orvosi revizióra augusztus 28-ikán

Csuj, augusztus 11. Ismeretes olvasóink előtt, hogy a nemzetvédelmi minisztérium az elmúlt év folyamán elrendelte az egészségügyi okokból katonai szolgálat alól felmentettek felülvizsgálását. A reviziót október havában az egész országban megejtették, de különböző okokból, főleg mert néhol a hadkiegészítők a rendeletet helytelenül értelmezték, igen sokan nem jelentkeztek revizióra. Az érdekeltek közbenjárására, a minisztérium új revizió határidőt állapított meg a következő kategóriákba tartozó felmentettek számára:

1. Jelentkezni kötelesek mindazok, akik 1913-ban és 1914-ben születtek, de nem jelentkeztek az őszi revizió, mert a hadkiegészítők tévesen az 1937 és 1938-as korosztályokhoz tartozóknak minősítették őket, minthogy egyszer vagy kétszer amunálva voltak, holott az összes 1913-ban és 1914-ben született orvosiag felmentetteknek jelentkezniök kellett volna.

2. Kötelesek azok is újból megjelenni a revizió, akik betöltötték a hétéves orvosi felmentést és az őszi revizió is elnyerték azt.

Az orvosi felülvizsgálást Kolozsváron augusztus 28-án reggel nyolc órakor a katonai kórházban tartják meg.

Kultüresere a tengely-államok között

Róma, augusztus 11. A Stefani hivatalos jelentése szerint Alfieri és Göbbels velencei találkozására alatt fontos határozatokat hoztak a két ország közti kulturális és művészi együttműködés érdekében. Többek között elhatározták, hogy új sajtószervezetet létesítsenek, fokozzák a két ország közös rádióadásainak számát, egységesítik az olasz-német propagandát a két országban és külföldön, gyakoribbá teszik a színházi társulatok kölcsönös vendégszereplését, stb. Az együttműködést a két propagandaminiszter időközönkénti találkozásai fogják kiegészíteni.

A török köztársasági elnök Isztambulban

Ankara, augusztus 11. (Rador). Iszmet İnönü köztársasági elnök Szeracsoglu külügyminiszter társaságában csütörtök este Isztambulba utazott.

Balboval tárgyalt Mussolini

Róma, augusztus 11. (Rador). A Duce csütörtökön fogadta Balbo marsallt, akivel a Libiát érdeklő gazdasági és katonai kérdéseket tárgyalta le.

Csütörtök éjjel sötétségbe borult London

London, augusztus 11. Csütörtökön éjjel az angol főváros sötétségbe borult. A repülő- és légielhárító felkészültség gyakorlatot. Sir John Anderson, a London légvédelmével megbízott miniszter kijelentette az újságíróknak, hogy a gyakorlatok rendkívül hasznosak voltak a világitás megszüntetése nehéz kérdésének szempontjából. A légköri viszonyokról a miniszter kijelentette: Azok nem is lehettek volna rosszabbak.

Magyar emigránsokat szállító hajó a sulinai kikötőben

Sulina, augusztus 11. Tegnap a sulinai kikötőbe érkezett fedélzetén 519 menekülttel az „Erzsébet királyné” magyar, valamint a „Czár Dusan” nevű jugoszláv hajó. Ez utóbbinak fedélzetén 364 emigráns tartózkodik és szintén Magyarországról jött. A rendőrség intézkedett, hogy a két hajót az előkikötőben horgonyozzák le, míg megérkezik az angol zászló alatt futó „Noemi Julia” hajó, amely ezeket a menekülteket ismeretlen rendeltetési helyre viszi majd.

— Német tengeralattjáró raj egy svéd kikötőben. Stockholmból jelentik: A „Weddingen” német tengeralattjáró raj Gaevle kikötőjébe érkezett, ahol augusztus 15-ig marad.

1-iki számában... törvény mód... kolozsvári v... sítótt ki, amely... steri hivatala az... szoló törvény... a polgárm... kezdődőleg és az... zárólag új állam... g készíteni mind... t területen lakó... február 25-én ho... megszerzéséről és... 26-ik szakaszában... megfelelnek és az... hó kimaradtak... a kiskorúak, ár... gyermekei is, ha... a csatolt területen... ársági névjegyzék... vagy gyámjuk... e. Nem tartoznak... k kívonták magu... g teljesítése alól... ek az állampolgár... illetékes hatóságok... ársági törvény 19-ik... ján megtagadták... k is, akik az ál... tton már ástettek... névjegyzékbe való... gmentés kérvénye... talába kell beadni... i bizonyítványt, az... hogy 1918. decem... területek valamelyik... birt a kérvényező... ról, hogy az egye... olgárságot nem vett... Végül bizonyít... tetékes hatóságok az... árság megszerzésé... törvény alapján az... vételét nem tagad... sító bizonyítványt... gy nem került még... gálat alá.

amsterdami főka... k Manheimer bankár... ni főkonzulja, tegnap... a haláleset közlebbi... nak.

gyváradra, Vasárnap... autóbusz indul Kolozs... Jelentkezni Keszler... lehet szombat esteig.

védőtörvény módosítás... Az ügyvédszövetség... törvény módosításának... os változásokat tartal... amarába való fevétel... el kapcsolatban.

Dornavatrán

Kórházgyógyászat dorna... célzattal, hogy a kór... ját lerója a kórháznak... hogy évenként sok sze... ykbeli hittestvért kezeli... ri kórházi bál megren...

este a dornai kaszinó... sisor keretében lesz meg...

entrum, de különösen az... ó társadalom vezetőinek... gy távolság dacára en... yi zsidó intézménynek... gértették és lelkes tanul... zósság összetartásának... k, követésre érdemes... tőkre is fog találni... t vezetősége ezután je... őjjenek el erre az ünne... megjelenésükkel annak

SPORT

A Haggibbor és a Makkabi (Bucuresi) is benevezte atlétáit az országos ifjúsági bajnokságokra

Cluj, augusztus 11. Az atlétikai szövetség csütörtöki ülésén egy határozatot hoztak az országos ifjúsági bajnokságokról nem szombaton, hanem vasárnap és hétfőn tartják meg Kolozsváron a Károly parki Stadionban. A bajnokságokra az utolsó 24 órában egymásután érkeznek a nevezések. Péntek délig 300 atléta nevezett be az országos ifjúsági bajnokságokra, akik között ott szerepelnek a Haggibbor és a bucuresi Makkabi versenyzői is.

A Haggibbor a következő atlétáit nevezte be a bajnokságokra: Farfacs (400 m síkfutás és 400 m gátfutás), Abraham (1500 m és 3000 m síkfutás), Reiser (hármassugrás). A bucuresi Makkabi részéről a következők indulnak: Weiss (100 m, 200 m és gerelydobás), Sternberg (távolugrás és hármassugrás), Breitner (súly- és diszkoszdobás), Mencer (100 m, 200 m és 400 m síkfutás). Az országos ifjúsági bajnokságok vasárnap reggel 9 órakor kezdődnek a Károly parki Stadionban.

Győzött utolsó bajnoki mérkőzésén a Haggibbor vízipólcsapata

Cluj, augusztus 11. A Haggibbor lelkes vízipólcsapata hatalmas küzdelemben győztek a KMSC csapata ellen 4:3 (1:1) arányban. Utolsó mérkőzésére is tartalékosan, a következő összeállításban volt kénytelen kiállni: Meister II, dr Grünfeld—Gárdi, Erős, Illés—Schwartz I—Beck. A gólokat Beck (2), Schwartz és dr Grünfeld dobták. A Haggibbor 8 pontjával negyedik helyen végzett a bajnokság mezonyében, amelynek végleges sorrendje a következő: 1. Universitatea, 2. KAC, 3. Napoca, 4. Haggibbor, 5. CFR, 6. KMSC.

KAC Victoria barátságos mérkőzés lesz holnap a városi sporttelepen

Cluj, augusztus 11. Vasárnap délután 5 órai kezdettel érdekes mérkőzés lesz a városi sporttelepen. A Victoria a KAC ellen játszik barátságos mérkőzést, ahol már játszani fognak az újonnan átigazolt Victoria játékosok is. (Sepsi, Felecan I, Nistor, Ciuban I és II.) Előzőleg 3 órakor KAC—Victoria ifjúsági mérkőzés lesz.

Hírek a sportvilágból

A román labdarúgó szövetség augusztus 27-re Varsóba, a magyar-lengyel válogatott labdarúgó mérkőzésre megfigyelőt küld ki, hogy mindkét csapat játékosainak formáját megfigyelje.

A Hungária ma és holnap Varsóban játszik a Polonia csapatával.

A Franciaország körüli kérépárversenyt, mint már ismeretes, a belga Silver Maes nyerte meg, aki a 424 kilométeres távot 132 óra 07 perc 32 mp-es tiszta versenytávval lényegesen megjavította a francia R. Laphébie 1937-ben felállított 31 km 741 m-es világrekordját. A győztes belga egyébként 400 ezer frank készpénzt, tömérdek tiszteletdíjat és — szivbajt kapott.

Rigában a prágai Sparta labdarúgócsapata 3:0 (3:0) arányban verte a lett válogatottat.

Tallinban a prágai Sparta labdarúgócsapata 3:1 (2:1) arányban verte az észt válogatott együttest.

Bogdán, az FC Rapid kiváló játékosa — mint ismeretes — Franciaországba utazott, ahol már jó szerződést is kapott. Az FC Rapid vezetője, illetve a labdarúgó szövetség most azt közölte a francia szövetséggel, hogy Bogdánt csapata nem adja ki és így a kitűnő játékos kénytelen lesz ismét hazatérni.

A só új ára. A pénzügyminiszter most adta ki a rendeletét, amelyben szabályozta a konyhai fogyasztásra kerülő só árát. A rendelet szerint azokban a városokban, ahol CAM-raktárak vannak, a só bruttó ára 3.60 lej, a CAM-raktártól 30 kilométerre lévő körzetekben 3.90 lej, más községekben bruttó 4 lej kilogrammonként.

KÖZGAZDASÁG

A kormány akciót indít a buzaminőség javítása érdekében

Bucuresi, augusztus 11. Megirtuk, hogy a kormány gazdasági bizottsága legutóbbi ülésén foglalkozott a gabonaértékesítés és a buzaminőség javításának kérdésével. Ezzel kapcsolatban a kormány tagjai különböző akciók beindítását és különböző rendelkezések kiadását határozták el. Az első ilyen intézkedés az volt, hogy a Banca Naționala a Szövetkezeti Intézet rendelkezésére bocsátotta azt a kétféle lej (teljes összegében), amelyet a gabonaértékesítési törvény e célra előír. Ezzel kapcsolatban a kormány fokozott vásárlásokra utasította a Szövetkezeti Intézetet. A másik rendelkezés a napokban fog megjelenni. Ebben a kormány be fogja tiltani, hogy belföldi fogyasztás céljára 78 kg-osnál jobb minőségű búzát öröljenek, az ilyen búza csak exportcélra vá-

sárolható és csak az esetben örölhető, ha a lisztet exportálják. A harmadik rendelkezés az lesz, amelyben a kormány a mezőgazdasági kamarák és vármegyei mezőgazdasági bizottságok útján akciót indít, hogy a parasztok a gyenge minőségű búzáikat tisztítottassák, illetve rostálják (konkolytól mentesítsék). Ennek érdekében a kormány számos konkolymentesítő gépet akar vásároltatni. A negyedik rendelkezést most tanulmányozzák. A kormány ugyanis a jobb buzaminőség elérése érdekében meg akarja tiltani, hogy a gazdák 73 kilogrammosnál gyengébb minőségű búzát vessenek az ősszel. Mivel vannak vidékek, ahol csak 70—71 kgr-os minőségű búza termelt, e vidékeknek jobb minőségű búzavetőmaggal való ellátása nagy gondot okoz a kormánynak.

A posta vezérigazgatósága helyegfüzeteket hozott forgalomba

Bucuresi, augusztus 11. A posta vezérigazgatósága ismét olyan újítást vezetett be, amely csak a nyugateurópai államokban van meghonosítva. Augusztus 10-től kezdődően a posta 30, vagy negyven darab helyegfüzetet tartalmazó jegyfüzeteket (Carnet) hozott forgalomba, amely jegyfüzetek a zseb-

ben, vagy irattáskában hordozhatók. A carnetekért a posta nem kér ellenértéket, sőt a bennük lévő bélyegszériákat is a névértékénél valamivel olcsóbban árúsítja. A carnetek egy-egy bélyegcímletből 30—40 darabot tartalmaznak. A carnetek árusítása a postákon már megkezdődött.

A börtönök nyersbörkartelleje a külföldről akar nyersbört behozni

Bucuresi, augusztus 11. A belföldi nyersbörigazgatóság új alakulásával kapcsolatban a piacon erős hiány van nyersbörökben. A feldolgozó börtönök kartelleje állítólag külföldről akar nagymennyiségű nyersbört behozni és ebben az irányban már tárgyalásokat is kezdett francia, angol, holland és svájci cégekkel.

A börtönök Temes-tartományi céhe ülést tartott, amelyen Temesvár, Arad, Lipa, Oravica, Karánsebes és Orsova kiküldöttet vettek részt. Az ülésen beszámoltak arról az új helyzetéről, amely az új börtönlétszárról kartell révén alakult ki. Az érdekeltek rámutattak arra, hogy a börtönök és kisebb tökével rendelkező börtönök súlyos kárt szenvednek, mert csak a kartell útján tudnak nyersbörtöt jutni, igen magas áron. Ez a helyzet számos börtönök létérdekeit veszélyezteti. Heves vita után a gyűlés elhatározta, hogy küldöttséget mentesít a mezőgazdasági miniszterhez, akitől azt kéri, engedélyezze a börtönöknek, hogy a nyersbörtöt továbbra is a mászárosoktól vásárolja, közvetítők kizárásával.

Pénzügyi hírek

A Dicsőségmentő Államok Hitelbank Rt. félévi mérlegében 5 millió lej részvénytőke és 841.000 lej tartalékalap mellett 372.938 lej bruttó jövedelmet mutat ki, amely mellett a költségek és passzív kamatok összege 272.467 lej. A mérleg főösszege 14.460.471 lej.

A szilágycsehi Banca Coroana si Casa de Credit Popular S. A. félévi mérlegében 5 millió lej részvénytőke mellett 125.716 lej bruttó jövedelmet mutat ki, amely mellett a költségek és passzív kamatok összege 121.692 lej. A mérleg főösszege 6 millió 471.653 lej.

A kolozsvári Gazdák Takarékpénztár Rt. félévi mérlegében 4.200.000 lej részvénytőke és 351.389 lej tartalékalap mellett 417.815 lej bruttó jövedelmet mutat ki, amellyel szemben a költségek és passzív kamatok összege 279.377 lej. A mérleg főösszege 13.687.688 lej.

A székelyhídi Banca Erului S. A. félévi mérlegében 4 millió lej részvénytőke és 1 millió 128.000 lej tartalékalap mellett 252 ezer 129 lej bruttó jövedelmet mutat ki, amely mellett a költségek és passzív kamatok összege 162.320 lej. A mérleg főösszege 7.203.067 lej.

A prágai English Tschechoslovakische und Prager Kreditbank igazgatósága elhatározta, hogy a bukaresti fiókjának alaptőkéjét 10 millió lejre hatvan millió lejre emeli föl. A tőkeemelés az tette szűkségesse, hogy az intézet által kezelt idegen tőkék nem voltak arányban a tízmillió lejes alaptőkével.

A szentmiklósi Banca Generala S. A. din Sannicolaul-Mare közgyűlésén az intézet felszámolását határozták el. Felszámolók: Freidhoff Péter, Grün Henrik, Mikes Mihály és Adrian Tripa. Egy előző közgyűlésen a bank 2 millió lejes részvénytőkéjét 500.000 lejre szállították le.

A Cassa de Pastrare a Plasei Moldova Noua S. A. (Krassó megye) közgyűlésén az intézet felszámolását határozták el. Felszámoló Zeller Armin.

A Păstorul, Mărgineană és Mielul Poiana-Sibiului pénzügyintézetek augusztus 27-én rendkívüli közgyűlést tartanak, amelyen kimondják a három bank fuzióját.

A kormány ötévi részletfizetésre ad mezőgazdasági gépeket a gazdáknak. A mezőgazdasági kamarákhoz megérkezett a földművelésügyi minisztérium 5562—1939. számú rendelkezése, amely szerint a minisztérium elő akarja segíteni azt, hogy a földművesek mezőgazdasági gépekhez jussanak és ezért hosszulejáratu hitelt biztosít számukra gépek beszerzésére. A minisztérium által folyósítandó hitel ötezer vetőgép, ezer cseplőgép, ötszáz traktor, ötszáz selektor és ötszáz triór bevásárlására vonatkozik. A leirat szerint az érdekeltek földműveseknek a megrendelő gépek ellenértékét öt év alatt kell majd kiegyenlíteniük. A mezőgazdasági kamara felhívást bocsátott ki a fentiek értelmében és a felhívás egy-egy példányát elküldte a megyebeli községekbe kifüggesztés végett. Azok a földművesek, akik a gépekre igényt tartanak, augusztus 23-ikáig jelentkezhetnek a községvezetőkönél. A községi előjárások a jelentkezőkről, azok anyagi helyzetéről táblázatot készítenek és a kimutatást legkésőbb augusztus 26-ikán reggel a kamarákhoz juttatják el, amely viszont augusztus 31-ig köteles a megyei kimutatást a minisztériumba elküldeni. A gépeket még az ősz beállta előtt megkapják a gazdák.

MUTARI LOCO SI PROVINCE
RIMOCZI INTREPR. DE TRANSPORT CLUS
BIROU VISAVIL. CU GARA, PIATA GĂRII 9. TEL. - 5349.
MAGAZINE GARAJ SI LOCUINTA STR. GĂRII 9. TEL. - 5025.

Zsidó Liceum Timișoara

Szeptember 1-ével megüresednek a következő tanári helyek:
I. Egy latin (főszakos)-francia (mellékszakos) nyelvi tanszék.
II. Egy zsidó vallástani és héber nyelvi tanszék.
Jelentkezők kérvényeiket és aktáikat másolatban küldjék be az igazgatóságnak.

Zürichi árfolyamok (augusztus 11.): Márka 177.70, holland forint 236.30, dollár 442.875, font 20.7275, francia frank 11.73, olasz lira 23.30, szlovákkorona 15.175, pengő 87.—, dinár 10.—, lej 3.25, zloty 83.40, belgas 75.225.

A Román Nemzeti Bank hivatalos devizaárfolyamai:

Dollár	141.52—143.59
font	662.40—672.75
palesztinai font	663.09—673.44
holland forint	76.49—76.66
svájci frank	31.95—32.43
francia frank	3.78—3.85
márka	40.50—41.50
pengő	25—27
csenhokrona (Prága hivatalos)	4.68—4.77
szlovákkorona (Pozsony hiv.)	4.68—4.77

Az exportból eredő szabadforgalomba hozható devizakvóták árfolyamai tartottak. Bucuresiben tegnap délig a következő árfolyamok alakultak ki:

angol font, 30%-os szabadkvóta	1440—1460
angol font, 20%-os kvóta	1405—1415
angol font, 40%-os kvóta	1010—1020
dollár, 30%-os szabadkvóta	307.20
svájci frank, 30%-os kvóta	70
francia frank, 20%-os sz.-kvóta	8.—
francia frank, 30%-os kvóta	8.10
holland forint, 30%-os kvóta	162
belgas, 30%-os	52.88
svédkorona, 30%-os kvóta	76

A B) lista kompenzációs árfolyamai:
font angol áruira ————— 1500 lej
font más államok áruira ————— 1215 „
font angol gyarmatok áruira ————— 1210 „

SZÍNHÁZ-FILM MŰVÉSZET

A ROYAL MOZGO MUSORA:
A legaktuálisabb eseményeknek filmje! Dolores del Rio, az egzotikus szépségű sztár legutolsó és legjobb alakítása: Fegyvert Kinának című filmben. A fegyvercsempészek izgalmas élete! Kína misztikus légköre! Izgalom, rejtély, kalandok, szerelem. Előtte: Uj pótkép.

A CAPITOL MOZGO MUSORA:
Az élet tükrö. Főszereplők: Paula Wessely és Attila Hörbiger. A film előtt Paramount világhírű. Előadások minden nap 3.20, 5.20, 7.20 és 9.30-kor.

AZ URANIA MOZGO MUSORA:
Uj világ hajnalán. A jazz története látható a filmben, melynek főbb szereplője Irving Berlin szerelte. Főszereplők: Alive Fay—Tyron Power—Don Ameche.

A RIO MOZGO MUSORA:
A legnagyobb monumentális film mindkét része egyszerre! Antonio Adverso, Hervay, Allen világhírű regénye nyomán. Főszereplők: Frederick March és Oliva de Havilland és 5000 szereplő. III. Híradó. IV. A legújabb három dimenziós Audioscop. Szemüveg a kasszáján kapható, ára 2 lej. A román-magyar tartalmi leírás díjtalan.

A SELECT MOZGO MUSORA:
Az öt barát. Vivian Romance, Jean Gabin, Charles Vanel, a francia filmgárda legjobbjainak megindítóan szép remeke.

A THALIA MOZGO MUSORA:
Mától nagy kettős műsor: I. A vadnyugat hősei. Bob Baker cowboy slágerfilmjének premierje. II. A máltai ház. (Leánykereskedők karmaiban). A francia filmgyártás remeke. Viviane Romance világsztárja. Előadások: 3, 6 és 9 órakor.

Egy öre

Jó harminceszt...
nyí zsidó fiatal...
minden tájáról...
és akadt közöttük...
városban, azzal...
pontosan jegyző...
jes panzióval hon...
Talmudot tanulj...
mik kissé máské...
lélkében egészen...
bujtak meg, mint...
tesítésének vágya...
tanulmányozásá...
ken-böven nyujto...
súlyosabb kenyér...
koppal, nagytitk...
nálni ezek a fiata...
lági ismereteket...
itt, a nyugat...
ban. Az egyik k...
panfőzés titkait p...
pangyáros és má...
sik a torkában ér...
Négt Gold! — ism...
tatva — és amiko...
ru ellenőrzés hijá...
ros operette- és o...
kedett. Énekes sz...
képest egyre trill...
hogy a fölénysok...
egyedik, ötödik...
a könyvtárakat k...
tanulmányait így...
az egyetemen pr...
mindent csináltak...
munkát. Mesterük...
pedve látta, hogy...
és dühösen morog...
va noviciusáról...
egyébként óvatos...
derem eingebovelt...
csupa „böví”, ezt...
Ebbe a fura nyu...
egy teljesen elszá...
Prinzipienreifei...
— Vissza a zsidó...
ennen hangoztató...
formákhoz ugye...
zott, hogy az Eur...
rabbi lábainál, aho...
zis elmondja, tal...
ifjak üljenek — sz...
Tipikus „interlend...
szabott és riktó...
tájrólhírlél felsze...
vecske, néha terje...
beje bőségszaruját...
zsákat gyűjti áhit...
cher — csampás...
áfu. A gáztámad...
ték az aurum-bü...
egymás között na...
koppal anélkül kil...
nitványok, akik a...
teljesen hozzádom...
vállról nyugati ku...
le-lenézgetve ke...
aki elfogódva, sőt...
zonyos buta ábráz...
va, hivatalos nevé...
mében, amely elke...
kolák közismert...
Padok álltak benne...
Uram bocsáss! ka...
gált a doktor-reb...
hogy a dikduk e...
arameus-héber szö...
ványai szerint a...
amikor fölöttébb b...
zásba, amikor nek...
je”, esett ki jól...
lyenkor aztán bel...
nye zsebébe, orm...
szertel bicsakot ka...
deste egyre az asz...
dóul, nem: jiddisül...
sen indifferens tar...
ez a hév sem fogot...
A régebbi tanítv...
resgőlnöki gunynév...
amint a parancsol...
ja — az ujra biggy...
meglepetést, a but...
csodálkozást, mind...
— tiszteletre, mind...
történi és rámon...
teljesség kedvéért...
„uj” tiszteletére: B...
dódt a keresztel...
rtibek: a névad...
Salamon huszti szil...
éven ivatódott b...
nem-hivatalos, de...
gusába.
A Birka még he...
múlt, csodálkozott...
száját. A tanár, a...
a Jesiva-tanintézet

Egy öregedő zsidó naplójából

A birka

Jó harmincesztendő előtt vagy két tucatnyi zsidó fiatalember verődött össze a világ minden tájáról — ázsiai, recte: palesztinai és akadt köztük — egy nyugateurópai nagyvárosban, azzal a hivatalosan bejelentett, pontosan jegyzőkönyvvel és amint dukál teljes panzióval honorált jó szándékkal, hogy... Talmudot tanuljon. A tényleges célkitűzésük kissé másképpen festett. A legtöbbjük lelkében egészen más vágyak, álmok, tervek bujtak meg, mint talmudi ismereteik tökéletesítésének vágya. A talmudért, a talmud tanulmányozásért a szent község által szűken-bőven nyújtott teljes ellátást, vagyis a súlyosabb kenyérgondok levételét vállukról, kóppal, nagytitokban arra akarták felhasználni ezek a fiatalok, hogy ugynevezett világi ismereteket, készségeket sajátítsanak el itt, a nyugati kultúra egyik központjában. Az egyik prózai lélek volt és a szappanfőzés titkait próbálta eltanulni. Ma szappangyáros és mázassúlyu filiszteus. A másik a torkában érzett nagy kincseket. — Da äiegt Gold! — ismételtegette a tarkára mutatva — és amikor csak tehetette — és szigorú ellenőrzés híján gyakran tehetette — a város operette- és opera-színpadá körül settenkedett. Ennek színésznek készült és ehhez képest egyre trillázott, áriázott, ahelyett, hogy a főlánssokat bujta volna. A harmadik, egyedül, ötödik, egyáltalában a legtöbbjük a könyvtárakat látogatta, hiányos iskolai tanulmányait igyekezett tödőzni-fődőzni és az egyetemre próbált bejutni. Tehát sok mindent csináltak, csak Talmudot nem tanultak. Mesterük a vizsgáztatásoknál elképedve látta, hogy milyen sekélyes a tudásuk és dühösen morogva állapította meg a jesiva noviciusairól, visszaesve szülőföldjé egyébként óvatosan került idiomájába: **Wl-derem eingebövel!** Hogy a régi tanítványok csupa „böveli”, ezt már rég kihirdette.

Ebbe a fura nyugateurópai jesivába, amely egy teljesen elszigetelt ortodox-zsidó csoport **Prinzipienreiter**-jéből fakadt voltaképpen. — Vissza a zsidóság ősi formáihoz! volt a fennen hangoztatott jelszó, s ezekhez az ősi formákhoz ugy-e bár okvetlenül hozzátartozott, hogy az Európa keletéről ideszállított rabbi lábainál, ahogy a begyökeresedett frázis elmondja, talmudi ismeretekre szomjas ifjak üljenek — szép napon új alak toppant. Tipikus „interlender” volt, ijesztően félrehabott és rikító színi kelmébe öltözött, tajrebüchellel felszerelt — a tajrebüchl könyvecské, néha terjedelmes köny, amibe a rebeje bőségszerűen elhullajtott tudás-morzsákat gyűjtő áhítatosan a szorgalmas böcher — csampás tartású, szakállas-pájeszes kéju. A gáztámadásokkal, — így nevezgettek az aurum-büzzel végzett beretválást egymás között nagyszellemesen, — vagy loppal anélkül kiirtott arcszörvénnyel régi tanítványok, akik a konfekciói jóvótáblából már teljesen hozzáidomultak környezetükhöz, félvállról nyugati kulturájuk magas polcáról lelenézgetve kezelgették az új kollégát, aki elfogódva, sőt megrökönyödve, kissé bizonyos buta ábrázattal nézett körül a jesiva, hivatalos nevén: a Tóra-tanintézet termében, amely elképedésre pontosan az iskolák közismert egyenruháját hordozta. Padok álltak benne, fekete táblája volt és Uram bocsáss! katedrálja is. Erről praelegált a doktor-rebe, gondosan ügyelve rá, hogy a dikduk előírása szerint ejtse ki az arameus-heber szöveget és a nyelvtan szabványai szerint a fordítást. Csak nagynéha, amikor fölöttébb belemelegedett a magyarázába, amikor nekihevitette a „sákle-vetar-jé”, esett ki jól megjátszott szerepből. Ilyenkor aztán belenyúlt fehér piké-mellé-ye zsebébe, ormótlán, dugóhúzóval is felszerelt bicsakot kapart ki belőle, azzal verdeste egyre az asztalt és hamisítatlan zsidóul, nem: jiddisül záporoztatta szavait erősen indifferens tanítványaira. Ezeket már ez a hév sem fogott.

A régebbi tanítványoknak nem kellett keresgélőni guynév után, amit — amint illik — amint a parancsoló erejű szokás megkívánja — az újra biggyesszenek. Látták arcan a meglepetést, a butaság határain járó naiv csodálkozást, mindama felett, ami ebben a — tisztelet ne essék mondván — jesivában történik és rámondták: **Birka**, Akadt, aki a tehesség kedvéért el is begette magát az „új” tiszteletére: **Beee...** Ezzel aztán befejeződött a keresztelezés, vagy legyünk stilszerűbbek: a névadás szertartása és Bändler Salamon huszti születési talmudtanuló Birka néven iktatózott be a nyugateurópai jesiva nem-hivatalos, de annál mérvadóbb katalógusába.

A Birka még heteken-hónapokon át bámult, csodálkozott, látogatta nagybután a száját. A tanár, a tanítványok bizarrságai, a jesiva-tanintézet szervezete, rendje, a ta-

nítás módszere, nemkülönben a nagyváros jelenségei egyképpen megzavarták és elképesztették. Kollégái étek is az alkalommal, hogy kihasználják ezt a megzavarodottságot, hogy ugrassák. Egyre a bolondot járták vele. Nőiesre fordítve irásukat, szerelmes leveleket írogattak neki és levélváltásra csábították. Nők nevében randevukra hívták, amiken aztán megjelent gunyosan ruhogva a jesiva apraja-nagyja. A bukétás birka nem tudta, hová süllyedjen szegény. Leittatták és mindenféle számárságra — sokáig szegénykezett miattuk — vették rá, amikor ebben a félkötve állapotában leledzett. De végre is, e súlyos hetek keserves tapasztalatai után kitisztult az agya, megfeszült az agya és fényesen ura lett a helyzetnek. A mester előtt beigazolta talmudi tudását, a tanítványok közül pedig ritka szorgalmával, gyorsan elsajátított világi ismereteivel, nyelvtudásával és meglepő iráskészségével magasodott ki.

A jesiván ugyanis jóformán mindenki irogatott. Nem volt lap, amelynek szerkesztő-ségi ajtáján, ne kopogtatott volna egy-egy írásával a jesiva valamelyik nagyratörő ifja. Mindenekelőtt persze a felekezeti újságokat rohmozták meg. A legtöbbszor siker nélkül, vagy csak nagyrítján sikerrel, negyed- vagy éppenséggel csak egytized sikerrel. A Birka viszont rövidesen befutott. Fejében, a tajrebüchl-jében sok-sok zsidó ismeret rejtőzött el, amikhez villámgyorsan, de tökéletesen hozzáfizte a nyugati kultúra adatait. A nyugati nyelvet még dadogva és hibásan beszélte ugyan, de már-már tökéletesen, sőt éppenséggel művészettel irt rajta és okosan, szabatosan, meglepő fordulatokkal tudta előadni monológját. Amikor két esztendő múlva összesodort vele a véletlen, már egy másod-rangu, helyi jellegű zsidó újság ismertnevi segédszerkesztője volt. Akadt cikke, ami esemény számba ment, amiről heteken át beszéltek. Társadalmi sikerei voltak. A jesivát már rég a háta mögött hagyta, az ortodox zsidóságot nemkülönben. Újságja konzervatív jellege ellenére ő maga erősen radikális nézeteket vallott, a zsidó pártvilág szélsőbaloldalára sodródott. Néha kellemetlenül ki is ritt. Tulzónak tartották. A véletlen, ami összehozott bennünket, egy zsidó vallásos-naionalista világ-szervezet kongresszusa volt. Ugyanannál az asztalnál üldögéltünk naphosszat, figyelve jegyzetve, néha a kongresszus jelenségeiről, problémáiról el-elidiskurálva. Meglepődve, elismeréssel láttam, mennyire megnőtt ez az ember, mennyit tud és hogy mennyire tisztában van azzal, amit akar. A naiv bálmuló kifejezés, ami hajdanában a Birka nevet szerezte meg számára, maradéktalanul lehullott az arcáról. Kemény, akaratos, mondhatnám római volt már az archikifejezése. Ruházata komolyan európai, viselkedése világias. Valamilyen véletlen révén egy kis hivatalos megbízatás jutott ki számunkra a kongresszusra. Az emberek idegességéből nagy, a szervezet végveszedelmével fenyegető összekoccanás sarjadt ki belőle. Zárt ajtók mögött próbálták kitisztázni és ez a kísérlet részben a mi közléseinken alapult. A Birka cikkeire emlékeztető szabatossággal és fordulatossággal számolt be. Elbámulva hallgattam. Szintén jelenlétű szerkesztője odasugott hozzám és agyba-főbe dicsérgette. Csak egy nagy hibája van — mondta. Ijesztő „apikojresz”. Erről nem tehet, sugtam vissza. Ezt a jesivából hozta magával.

A világháború után két népgyűlésen akadtam össze vele. Az egyikben a zsidóság régi, levitézlett vezetői kísérelték meg, hogy nyeregben maradhassanak. Hatósági, sőt miniszteri támogatással akarták átmenteni magukat a jövőbe. A népgyűlés azonban, amelynek a szankciót kellett volna adnia ehhez a próbálkozáshoz, nem állott kötelnek. Gunyos közbeszólások, zavaró megjegyzések, elképesztő kényes kérdések viharoztak nagyhangon és szemtellenül a tegnap nagyságai felé. A miniszteri protektorok felé nemkülönben. A legsikeresebb kérdező és közbeszóló az én „Birka” barátom volt. Mindenek előtt az ő érdeme, hogy az emlékezetes, történelmi jelentőségű gyűlést szétrobbantották, hogy a tegnap nagyságai odébállottak, hogy megnyitott alattuk az orcus és végérvényesen be is nyelte őket. Ehhez képest senkit sem lepett meg, hogy a megfutamadott, az eltűnt tegnapiak helyébe ő telepedett az elnöki emelvényre, mint az ígéreates, nagy holnap hirmőke. Ó, a Birka. Beee...

A másik népgyűlés nem sokkal azután folyt le. A pogromáldozatok emlékének áldozott, a huligánok véres kezeműve ellen tiltakozott. Bátorzavru, egészen új hangu plakátok hívogatták a népet erre a gyűlés-

re. A Birka fogalmazta őket. Nagyot nézve olvaagatták városzerte. És a népgyűlésen magán idáig sohasem hallott, új, megkapó zsidó életprogram tárult az elámuló hallgatóság elé. A tegnapi Birka dörogte feléjük. Beee...

Nekem is volt valamelyes részem, szerepem ezen a népgyűlésen. Persze kisebb részem, jelentéktelenebb szerepem és ehhez képest nem az elnöki emelvényen, hanem jóval alatta kaptam helyet. Innen nézegettem, figyeltem az én Birkámat. Quae mutatio rerum — állapítottam meg egyre. Mennyire megnőtt, mennyire felbúink kerekedett, mekkora lelki-teszt változások esett át ez az ember!

A Birka zsidó radikálizmusa irásokban is egyre rohmozta a tegnapot, a tegnap ideológiáját, tervezeit, életmódját, emberét. Egészen új tartalmu és formájú zsidó életet akart kicsiholdni a világháború vasból-vérből. Lehatolt az utolsó konzekvenciákig, le a gyökerekig. Haladni kell az idővel, harsomázta csattanós befejezéskeppen az egyik cikke. Mert aki nem érti az idők szavát, azon keresztül tapos a kereké.

Mikor cikkét befejezte, rohant, hogy előszóval is hirdesse az akkoriban gyakori népgyűlések egyikén a hitvallását. Vigyázatlanul rohant. A villamos kereké keresztül-taposott rajta. Ott maradt holtan alatta.

Az aranyér

azonnal Goedecke féle Anusol kuppert kezelendő. A világ összes orvosi ismerik és rendelik

Anusol-Goedecke

Elparentálták. A lapok a fényképét is hozták és részletesen elmesélték tragikus, nagy karriert félbeszakító halálának körülményeit. Költő-barátja héber poémában siratta meg. Elvtársai, amint illik, tucatnyi gyászbeszédet vágtak ki tiszteletére a koporsó felett, amely szörnyen összeroncsolt testét, kihűlt nagyerejű agyvelejét takargatta. Aztán — amint szokás — elfelejtették. Csak az én egyre kopó emlékeztemben kísért fel néha, mint tovatűnt ifjúkoromnak egyik érdekes, talán legérdekesebb alakja — emléke. Beee, Birka!

APRÓHIRDETÉSEK

Szavanként 2 lej, legkisebb apróhirdetés 20 lej. Allástkeresők, üdülőhelyek és fürdők hirdetései, továbbá elveszett, eltűnt tárgyak miatti hirdetések szavanként 1 lej. Apróhirdetéseket csakis előrefizetés mellett közlünk. Jelég levelekre, megkeresésekre csak válaszbélyeg ellenében válaszolunk és csak portózott leveleket továbbítunk.

Aradon regái zsidó egyetemista nő francia, német, olasz, román órákat ad, előkészít gimnáziumi növendékeket. Jelentkezők forduljanak Frankhoz, Str. Ecaterina Teodoroiu 2, az udvarban.

Megnyit P. Unirii 10 (udvarban) „Meritox” szövetruház. Valódi angol mintájú, tiszta gyapjú „Homespun” sportszövetek gyári áron kaphatók.

Anyarozott legmagasabb áron vásárol VESTA vegyvári Oradea, Piața Iosia.

Minden este **ארטק ארטה** felkénstült és frissen csapolt sör kizárólag a **BRISTOLBAN**. Uri konyha, előkészít kiszolgálás. Menürendszer kihirdetésre is. **BRISTOL ארטה** **עטרמבodega Cluj, Rogele Ferdinand 37.**

Középiszkolás 2—3 diákot elvállalok első-rangu orthodox teljes ellátásra, szigorú felügyelettel és angol, héber, német nyelvtanítással. Weisz Kálmán, Oradea, Str. Tache Ionescu 36.

Két iskolás gyermeket elvállalok első-rangu orthodox ellátásra, gimnáziumhoz közel, komfortos lakásban. Dux Illés, Oradea, Str. Aurel Vlaicu 34.

Tanulni, vagy szórakozni vágyó szolid urileány kaphat lakást és ellátást a centrumban komoly házaspárnál. Cim a kiadóban.

Fűzősnő, ki nagyobb szalon vezetését önállóan vállalja, állást keres, esetleg jólmenő szalonba betársulna. Azonnali választ „Gyakorlott” jellegére a kiadóba.

Örökbeadom három és fél éves szép, egészséges félárva fiamat. Erdéklődni: Friedmann, Cluj, Cal. Traian 12.

Kozmetikusnő, ki úgy a kozmetikában, mint mindennemű preparatumok készítésében teljes jártassággal bír, állást keres, esetleg kozmetikai intézetbe betársulna. Választ „Diplomás” jellegére a kiadóhivatalba.

Eladom Czur-Salom „A” jelzésű parcellát készpénzért annak, aki érte legelőtbbet ajánl. Ármegjelöléssel ellátott ajándékok: József Árpád, Brasov, I. G. Duca 119.

Belvárosi textil partie üzlet 150.000 leivel tásart keres. Ajánlatokat „Kézpénz” jellegére kérek.

Temésváron ortodox uri család 2 személy teljes ellátását vállalja. Özv. Hirschné, Timisoara, Str. Bratianu 7, I. em.

Jólmenő pékség garantált egzisztenciával szeptember 1-re kiadó. Rosenberger Dávid, Medias.

Irodai gyakorlatokat felveszünk. Részletes ajánlatokat „Kereskedelmi” jellegére a kiadóba.

Perfekt román-magyar-németül levelező gyorsíró keresünk. Kéz- és gépirásos háromnyelvű ajánlatot „Titká” jellegén a kiadóba.

Palesztinai „Corona” beretvapenge olcsó és tartós. Kérje minden szaküzletben.

Puha- és keményfa szakmában több évi gyakorlattal rendelkező önálló tisztviselő azonnalra alkalmaztatást keres. Fuchs, Satu-Mare, Teofil Dragos 14.

Tisztviselőnt keres helybeli iparvállalat. Kézrel irt pályázatokat személyi adatok és fizetési igények megjelölésével „Szorgalmas munkaerő” jellegére a kiadóba kérünk.

„NATIONALA”
államános biztosító társaság
alakult 1892-ben

<p>Biztosítuk ÉLETONKÉP és VAGYONUNKAT</p> <p>már 57. év óta fennálló intézetnél, mely műveli a biztosítás összes ágazatait.</p>	<p>teljesen befizetett alaptőke. Lei 25.000.000.—</p> <p>kézpénzbeni tartalékok 1938. év végével Lei 269.869.821.</p> <p>1938. évben kifizetett károk Lei 33.269.807.</p> <p>a társaság fennállása óta kifizetett károk 1 milliárd 621 millió 055.104.</p>
---	---

Képviseletek az ország minden részében.
Erdélyi kerületi iroda Cluj, Str. Regina Maria 6. (A társaság saját székházában.)

A cég bejegyezett az éfövi törvényszéknel 71/1884. sz. alatt. Alapítást okirat közzététellet Mon. Of. 245/1882, valamint az utóbbi módosítások 172/1938 sz. alatt

ceum ara

sednek a követ.
rancia (mellék-
s héber nyelvi
és aktáikat má-
gatósnak.

szus 11.): Márka
dollar 442.875,
11.73, olasz lira
pengő 87.—, di-
40, belgas 75.225.

eti Bank

141.52—143.59
662.40—672.75
663.09—673.44
76.49—76.66
31.95—32.43
3.78—3.85
40.50—41.50
25—27
4.68—4.77
4.68—4.77

adforgalomba hoz-
yamai tartottak,
a következő árfo-

kvóta 1440—1460
1405—1415
1010—1020
307.20
70
kvóta 8.—
8.19
162
52.88
76

os árfolyamai:
1500 lej
1215 „
1210

FILM

MUSORA:

neknek filmje! Do-
gotikus szépségű
jobb alakítása:
című filmben. A
galmas élete! Kina
galm, rejtély, ka-
talle: Uj pótkép.

O MUSORA:

ok: Paula Wesselly
A film előtt Para-
Előadások minden-
9.30-kor.

O MUSORA:

történet látható e
fülbemészó zenéjét
e. Főszerepekben:
ower—Don Ameche.

MUSORA:

ntális film mindkét
o Adverso, Hervay
e nyomán. Főszere-
h és Oliva de Ha-
III. Híradó. IV. A
nenziós Audioscop-
kapható, ára 2 lej.
almi leírás díjtalan

O MUSORA:

omance, Jean Gabin,
ancia filmgárda leg-
an szép remeke.

O MUSORA:

or: I. A vadnyugat
vboj slágerfilmjének
áltai ház. (Leány-
). A francia film-
iane Romance világ-
6 és 3/9 órákor.

UJ KELET Legújabb hírek

(Elsőoldali cikkünk folytatása)

dést fogja megvitatni. A Temps szerint Salzburgban szó lesz Japánnak a tengelyhez való tényleges csatlakozásáról is. A lap úgy véli, hogy ezzel áll összefüggésben Cianónak a római japán követettel folytatott megbeszélése is.

Egyes francia lapok jelentősnek tartják, hogy a Ciano-Ribbentrop megbeszélést Ribbentropnak Csáky gróf magyar külügyminiszterrel folytatott eszmecsereje előzte meg. Ez utóbbi megbeszélésről — írják a francia lapok — semmi közelebbi nem szivárgott ki. A Paris Midi budapesti tudósítója szintén foglalkozik a Csáky-Ribbentrop találkozóval és hozzáfűzi, hogy Magyarország igen fontos tisztába jönni szövetségeseinek álláspontjával.

Budapest, augusztus 11. (Rador). A Magyar Távirati Iroda jelenti: Ciano és Ribbentrop salzburgi találkozásával kapcsolatban egyes külföldi lapok hírül adják, hogy szó lesz német-magyar katonai egyezség kötéséről. Illetékes körök szerint ezek a híresztelések minden alapot nélkülöznek.

Megkezdődtek a moszkvai katonai tanácskozások

Moszkva, augusztus 11. Az angol és a francia katonai küldöttségek pénteken délelőtt 10.20 perckor érkeztek meg Moszkvába. Vorosizlov délután 3 órakor fogadta a két katonai küldöttség tagjait. Molotov külügyi népbiztos délután 5 órakor fogadta Doumen tábornokot és Plunkett tengernagyot.

Magyarország és a danzig vizslya

Párizs, augusztus 11. Az Excelsior megerősíti azt a hírt, hogy a salzburgi Ribbentrop-Ciano találkozó Magyarországot magatartását is szóvá teszi. Magyarország ugyanis attól tart, hogy olyan körülmények közé sodródhat bele, amelyekből távol szeretné tartani magát. A lap szerint Csáky magyar külügyminiszter közölte Ribbentropnal, hogy Magyarország őszinte német barátsága ellenére sem szeretne belekeveredni a danzig vizslyába és hogy nem szeretne szembehelezkedni a vele baráti kapcsolatban álló Lengyelországgal.

Angol repülőgépek Lengyelország felett

Kopenhága, augusztus 11. Az egyik dán lap arról ad hírt, hogy 200 angol bombavető repülőgép indult utnak Lengyelország felé. A repülőgépek átrepültek Dánia, az Aaland szigetek és Danzig felett.

London, augusztus 11. Az angol légvédelmi gyakorlatok tegnap reggel 4 órakor értek véget. Bár a lakosság pontosan betartotta az utasításokat, a hatóságok arra a megállapításra jutottak, hogy háború esetére sokkal szigorúbban kell megszervezni a légvédelmet.

Anglia új bukaresti követe

London, augusztus 11. Reginald Hoare helyébe Anglia új bukaresti követévé a külügyminisztérium volt sajtófőnökét, Rex Leetert jelölték ki. Az új bukaresti angol követ fontos szerepet töltött be a külügyminisztérium propaganda osztályának megszervezése körül, amelyet ő teremtett meg.

Sulyos összetűzés egy menekült hajón

Istanbul, augusztus 11. Szmirna előtt heves összetűzésre került sor egy hajó legénysége és utasai között. A hajó 600 cseh-szlovákiai zsidó menekültet szállított és néhány napja a szmirnai kikötőben horgonyt vetett. A szmirnai hatóságok rendelkezése a hajó kapitánya fel akarta szedni a horgonyokat, ebben a munkájában azonban a hajó utasai megakarták akadályozni. Végül is a szmirnai rendőrség lépett közbe, majd utasítás adtak a kapitánynak, hogy azonnal hagyja el a kikötőt, ellenkező esetben egy aknavető hajóval kísértetik ki a hajót a nyílt tengerre.

Villám csapott be egy morenii óriási petróleum-tartályba

MORENI, augusztus 11. Tegnap óriási vihar vonult át Morenén. A villám becsapott az egyik petróleum társaság 300 vagon tartalmu kőolajtartályába, amely felrobbant. A tartály tetejét a detonáció ereje hatalmas távolságra vetette, míg a petróleum kigyulladt. A tűz átterjedt egy szomszédos 500 vagon petróleumot tartalmazó tartályra is. Körülbelül 150 vagon kőolaj elpusztult. A kár meghaladja a 10 millió lejt. Megemlékezésre érdemes, hogy ugyanilyen körülmények között történt robbanás két hónappal ezelőtt egy másik Moreni petróleum tartálynál.

Fizetéképtelen lett az amszterdami Mendelsohn bankház

AMSZTERDAM, augusztus 11. Amszterdam egyik legrégebbi és legjelentősebb bankháza az Arthur Mendelsohn és Társa bank a tegnapi nappal beszüntette fizetéseit. A vállalat főnöke néhány nappal ezelőtt Párizsban hirtelen meghalt és ez robbantotta ki a csődöt. A Mendelsohn bankház nagy szerepet játszott francia kölcsönöknek Hollandiában való elhelyezése terén.

Roosevelt a tiszta demokrácia mellett

Newyork, augusztus 11. A demokrata párt ifjúsági szekciójának pittsburgi gyűlésén Roosevelt elnök felhívta a párt figyelmét arra, hogy heves elnökválasztási kampánytól lehet tartani, ha a párt magáévá teszi az utóbbi idők konzervatív magatartását. Roosevelt fenyegetőzött, hogy nem fog részt venni az új államfő megválasztásának kampányában, ha a demokraták konzervatív beállítottságú személyiséget jelölnek, vagy olyan egyént, aki csak szavakban demokra-

ta. Hogy megőrizhessem a magammal szembeni saját respektusomat, mivel hogy a liberális demokráciát szolgáltam mindig és hittem benne, lehetetlen volna részemről, hogy a régi demokrata párt öngyilkosságában résztvegyek.

Roosevelt nem adott kifejezést annak, vajon szándékában áll-e harmadszor is jelöltetni magát az Egyesült Államok elnökévé.

Select Mozdó

Viviane Romance,
Jean Gabin

a francia filmgárda legjobbjainak egyetlen közös filmje:

Az öt barát

öt barát megrendítő élete!

MŰSORON KIVÜL MINDKÉT MOZGÓBAN HIRADÓ!

Uránia Mozdó

Ui villám hajnalán

A jazz története látható e filmekben, melynek zenéjét IRVING BERLIN szerezte. Főszerepekben:

Alice Fay, Tyrone Power,
Don Ameche

Szebbnél szebb dalok!

Japán szerint Franciaország és Amerika el kell ismerjék az új kínai helyzetet

és csak ezután gondolhatnak érdekeik megvédésére

Tokió, augusztus 11. (Rador). A külügyminisztérium felhatalmazott képviselője pénteken fogadta a sajtó képviselőit és a következő kijelentést tette: Tegyük fel, hogy ismerjük: Franciaország és az Egyesült Államok úgy tekinthetnek, hogy érdekelve vannak a kínai törvényes pénzügyiségre és a tiensini bankokban levő ezüstkészletekre vonatkozó kérdésekben. Ebben az esetben a szóbanforgó hatalmaknak elsősorban el kellene ismerniük a dolgok új állását Kinában, amint azt Nagy-Britannia is tette az Arita és Craigie között létrejött megegyezésben.

Washington, augusztus 11. (Rador.) Summer Welles külügyi államtitkár kijelentette az újságíróknak, hogy egyes lapok híradásával ellentétben, az amerikai kormány nem utasította tokiói nagyköv-

tét, hogy járjon el a japán kormánynál a csereforgalom ellenőrző intézkedéseinek alkalmazása vagy más távolkeleti megszorító lépések ügyében. Welles emlékeztetett Cordell Hull június 19-i nyilatkozatára, amikor a külügyminiszter rávilágított a tiensini helyzet általános jellegére s arra, hogy felhívta volt a japán kormány figyelmét az Egyesült Államok érdeklődésére a távolkeleti gazdasági helyzet alakulása iránt.

Tokió, augusztus 11. (Rador.) Arséne Henry francia nagykövet felkereste Renzo Sawada helyettes külügyminisztert, akinek átadta kormánya tiltakozó jegyzékét a csungkingi francia konzulátusban a japán repülő bombázása által okozott károk miatt.

Stagnálnak az angol-japán tárgyalások

Az angolok cáfolják a halasztgatás vádját

Tokió, augusztus 11. A tokiói angol követség sajtónyilatkozatban cáfolta meg azt a japán vádat, amely szerint Anglia szándékosan halasztgatja a tokiói angol-japán tárgyalásokat. A sajtóközlemény leszögezi, hogy

minden alapot nélkülöznek azok a japán állítások, amelyek szerint az angol-japán tárgyalások ideiglenes felfüggesztése szándékos halogatásból ered.

A probléma jelentőségét és komplikált vol-

tát bizonyítja az a tény, hogy a tiensini angol megbízottak Tokióba való érkezése után a japán hatóságoknak két hétig tartó előzetes megbeszélésekre és tárgyalásokra volt szükségük, mielőtt a tulajdonképpeni tanácskozásokat megkezdték. Ez a konferencia ma olyan stádiumba jutott, hogy az angol kormány is szükségét érzi hasonló tanácskozássoknak és megbeszéléseknek, amelyek a lehető leggyorsabb iramban folynak.

Felhívás állampolgársági ügyben

Az ort. hitközség tanácsadó irodája felhívja a szegénysorsú zsidó lakosokat, kiknek állampolgársági ügye bármilyen ok miatt rendezetlen maradt (az állampolgársági listából kimaradtak, utólagos beírásért folyamodtak, a revízió során elutasítottak, ugyszintén, akik most jelentkeztek összeírásra a Primarian, stb.), hogy jelentkezzenek a Hitközség Tanácsadó irodájában (Cluj, Str. Berthelot Nr. 8). Hétköznap d. u. 2-4 és 7-8 óra között, vasárnap d. e. 10-1-ig, ahol a legújabb állampolgársági törvény intézkedéseiről megfelelő felvilágosítást kaphatnak. Az állampolgársági lista felülvizsgálásáról 1939 október 27-én lejár, miért is minden érdekelt figyelmét felhívjuk erre a határidőre.

Jegygyűrűk hadianyagvásárlásra

Varsó, augusztus 11. A pomerániai vajdaságban mozgalom indult meg az aranygyűrűk beszolgáltatására, amelyet hadianyagvásárlásra fordítanak. Az aranygyűrűkért megfelelő véséssel ellátott vasgyűrűket adnak.

Elutasították a Mures óvását

Bucuresti, augusztus 11. A Nemzeti Bajnokság intézőbizottsága elutasította a marosvásárhelyi Muresnek a galati Gloria CFR ellen beadot óvását, mint alaptalant.

Elutazott a román delegáció az interparlamentáris konferenciára

Bucuresti, augusztus 11. A Romániát az Interparlamentáris Unió Osióban tartandó kongresszusán képviselő parlamenti küldöttség tegnap este elutazott a fővárosból. A konferencia, amely tíz napon át ülészik, augusztus 15-én veszi kezdetét. A küldöttség vezetője Anibal Teodorescu szenátor.

Merénylet a haifai francia konzul ellen

Jeruzsálem, augusztus 11. Megdöbbentő terroristá merénylet történt tegnap éjszaka a Jaffa-Jeruzsálem közötti országúton, amely majdnem a haifai francia konzul életébe került. Onisart konzul felesége kíséretében éppen Jeruzsálem felé igyekezett, amikor ismeretlenek hat revolver lövést adtak le a robogó gépkocsira. Szerencsére a golyók senkit sem sebesítettek meg.

Hivatalos felvilágosítás a dr Lajos Iván elleni eljárás ügyében. Budapestről jelenti: Dr Lajos Iván pécsi főgazdasághoz beosztott tanár ellen folyamatba tett eljárás-sal kapcsolatban illetékes körök kijelentik, hogy a magyar kormány előzetes felkérésére a német kormány Lajos Iván megjelent könyvével kapcsolatban bizonyos adatokat szolgáltatott és ezek alapján a kultuszminiszter, a belügyminiszter és az igazságügyminiszter együttesen tették meg a szükséges lépéseket.

FRATERNITAS Könyv- és Lapkiadó R. T. nyomása Cluj, Strada Baron L. Pop 10. Telefon: 18-60.

BUN DE IMPRIMAT

Taxa postală
plătita în num
No. 30523/1934

10. Telefon: 18-6
Havonta 110, ne
évre 600, egészé
földre: Havonta
félre 12, egész
Hirdetések díjaz
„UJ KELET” a
hátsó zsidóság
ja. Cikkeknek utá
forrás megjelölés

Láza
Pári

Hitler

Hitler

Berchtesgaden,
met külügyminis
gadenbe érkezett
miniszter, aki rö
jor Alpokban, c
Hitler ma Ober
hallgatáson Ciar
A kihallgatáson
római német köv
tanácsos, protok
tély bejárattánál
diszgyengülés c
Az udvariasság
Ribbentrop jele
uacskozásait Cia
rel.

London, aug.
Times diplomáci
Mussolini latba f
lémél, hogy meg
lott eljárásban.
retne összehivat
sorban az volna.
Anglia, másrészt
metország közti
A továbbiakban
lennének az érte
ciai szerkesztője
meg, mint amely
mozog.
Ezzel kapcsol
szerint — a Gio
foglalkozik a lo
hogy Mussolini
fin között, de m
legutóbbi magat
távolodtak Itáli
a Duce vállalkoz
lyet annak idejé
sikerral betöltöt

Az olas

Róma, auguszt
olasz lapok Ciar
lével, illetve e
tartott háromór
nak. Kiemelt az
lődést tanusit a
tárgyalások irán
és fantasztikus e
a demokrata áll
dig a francia lap
cikkekben Fürst
szabad város st
teik. A német l
kell egyeztetni a
A Havas táv
az olasz lapok
kifejezést afelett
nem hisznek a
danzigi kérdése
találásban. Szöge
—, hogy Danzig
országot, mint
és Róma között
zigi eset csak eg
lános problémán
revíziójából áll.
hogy Danzig n
össze lehetne eg
csasági érdekek
szét állítja, hog